

Propadla državna banka v Chicagi.

O polomu te banke na Milwaukee Ave., ki povzroča po časopisju mnogo prahu, poročali smo tudi že mi. Zagrinjalo, za katerim so bile skrite vladajoče razmere v tem denarnem zavodu, vzdiguje se vedno višje; vsak dan se kaj novega zve, in slika prihaja čim dalje jasnejša. Umevno je, da je polom navidezno tako trdne banke razburjajoče uplival tudi na druge denarne zavode po državi. Zvezni zakladni urad, ki ima nadzorstvo nad več kot 5.000 nacionalnimi bankami, dela — očitno v strahu za svoj kredit! — že dobre naklepe za prihodnost in obljubljuje, da bo odsej vse drugače in bolj strogo nadzoroval podrejene mu zavode. Ako bi državna nadzorovalna oblast, pod koje delokrog je spadala Čičaška banka, bolj vestno vršila svojo dolžnost in predsedniku ter uradnikom bolj na prste gledala, bi gotovo ne prišlo do tako žalostnega konca, ki je za toliko revežev usodepolnega pomena.

Bojimo se, da ostanejo vse obljube o poboljšanju le prazne besede in da se bo i naprej še po starem sistemu goljufalo in ropalo vlagatelje za teško prislužene denarje. V današnji gnili, korumpirani kapitalistični družbi kaj drugega ni pričakovati.

Zato se vedno glasneje sliši klic po ustanovitvi poštini hranilnic po vseh krajih države. Čičaški turnerji so poslali na kongres v Washington peticijo, opremljeno z mnogostevilnimi podpismi, ki razpravljajo o potrebi takih hranilnic. Peticija je največja, kar se jih je dosedaj poslalo na kongres.

O sedajnem bivališču pobeglega bančnega predsednika Stenslanda se še nič gotovega ne ve. Mnogo se govori o njegovem ljubavnem razmerju z ono damo, ki je z njim pobegnila, katerej je žrtvoval ogromne svote za njeno sijajno vzdrževanje. Seveda ni porabil za to svojega denarja, marveč denar ponajveč revnih vlagateljev, med katerimi je tudi dosti Slovencev, ki izgubijo po naših informacijah 15.000 do 20.000 tolarjev. To je hud udarec za nas, a tudi dober nauk, kako nam je v bodoče postopati.

Uradniki v propadli banki s predsednikom na čelu so kar križem goljufavali, vsak na svojo roko, kolikor se je dalo. Vedeli so za vse medsebojne lopovščine, a molčali, in pridno naprej delovali za ljudstvo! Našo se je mnogo ponarejenih menic in od uradnikov samih izpolnjenih in podpisanih zadolžnic, na katere so denar dvigali, kadar ga je ravno kdo izmed njih potreboval! V privatnem stanovanju predsednikovem so dobili menico, glasečo se na \$9.000. A tudi drugih sicer ne ponarejenih menic je mnogo, ki pa nimajo nikake vrednosti, ker so neznano kam zginili vsi v varstvo menic založeni vrednostni papirji.

Skupna svota poneverjenega denarja doseže \$1.000.000. — Lepa svotica!

Približno se je preračunalo, da dobijo vlagatelji komaj eno petino, po navedbah nekaterih pa komaj eno desetino, t. j. 10% od svojega denarja nazaj. Z izplačevanjem se prične menda 25. t. m. — Če bo le res!

Dogodila sta se zopet 2 tragična slučaja kot posledica tega poloma. Ker sta zgubila vse svoje prihranke (več sto dolarjev), obesila sta se v obupu in sicer v ponedeljek dne 20. t. m. Christ Lorenson, drugi dan pa 54letni Ed. Kolerb. Prvi je

oženjen in zapuša obupajočo družino. To kriči v nebo po maščevanju!

Prihodnjič bomo osvetlili še bolj jasno v ameriškimi bankah vladajoče razmere.

Razgled po svetu.

RUSIJA.

— Napad, ki je bil naperjen na Varšavskega generalnega guvernerja Skallona, se je ponesrečil. Car je generalu v posebni brzjavki čestital na rešitvi in "zahvalil božjo previdnost, da se je načrt nečloveškega zločinca izjalovil!" — (Ali božja previdnost tudi tedaj posreduje, kadar kakšna bomba ne zgreši svojega cilja?)

— Kako silno a tajno vre v Rusiji, kaže dejstvo, da vedno in vedno zasledijo nove delavnice za bombe in druge razstrelivne snovi. Tudi so zopet tri bivše člane od carja razpuščene dume aretirali.

— Policijska je razgnala shod, ki se je vršil v Moskvi v hiši kneza Dolgorukov. Udeleženci shoda pa so se zopet zbrali na drugem kraju in sklenili, da skličejo dne 20. septembra t. l. kongres v Petrograd.

— Na Kavkazu se tajno pripravljajo splošna ustaja. Tudi tamkajšno vojaštvo se hoče upreti. Vsa poročila o tem ruska vlada zapleni in zapira dopisnike.

— Kot protest proti temu, da je vojaštvo streljalo v osrednji jetnišnici v Moskvi na politične kaznjence, ki so se pritožili radi slabih razmer v bolnici in izmed teh 2 usmrtilo, — so sklenili vsi ujetniki stavkati stem, da tri dni ne bodo hoteli sprejemati hrane.

— Časopisje je poročalo zadnje časa, da se hoče Nemčija vmešavati v sedajne ruske homatije in carju ter njegovi družini pomagati iz velike zagate. Neki poloficijozni list iz Nemčije pa te vesti označuje kot neosnovane. Tudi se je slišalo, da se hoče car prostovoljno odpovedati prestolu.

ŠPANIJA.

Razmere med Španijo — "najbolj katoliško državo" — in med Vatikanom postale, so v zadnjem času precej napete. Uprisanje o civilni poroki in uprisanje o pokopališčih pa bo te slabe odnošaje med špansko vlado in papežem še poostriilo. Odstopil je tudi že španski poslanik pri vatikanu Marquis de Tovar. — Papež je baje obolel.

TURCIJA.

Turški sultan je glasom poročil nevarno bolan. Poklicali so že iz Berolina svetovnoznanega profesorja Bergmanna, da ga operira.

Po drugih poročilih pa je že popolnoma ozdravel in kmalu prevzame državne posle.

PERZIJA.

Tudi Perzija, katere je bila doslej avtokratična država kakor Rusija, dobi v kratkem parlament. — Šah (kralj) je že podpisal tozadevno naredbo.

NEMCIJA.

— Po sestanku angleškega kralja Edvarda z nemškim cesarjem Viljemom ugibljejo razni listi o vseh mogočih posledicah, ki bi jih naj imel ta dogodek v svetovni zgodovini. Nemški vladni listi pripisujejo seveda temu sestanku velikansko važnost, drugi pa vedoč, kako brezpomembni so taki paradni sestanki za razvoj stvari, prinašajo čisto majhne novice o tem.

— Od raznih strani se sliši, da namerava nemški cesar ogledati tudi Ameriko, da osebno spozna ame-

rikanski narod in predsednika Roosevelta, katerega ima baje v visokih čisljih.

FRANČOSKO.

Vlada temljito pretresa uprisanje gledé zakona o ločitvi cerkve in države in gledé tozadevne odpora in hujskanja od strani duhovništva. Sklenilo se je, zakon in vsa njegova postranska določila vzdržati in navzlic vsem papeževim protestom izvesti, če treba tudi s silo.

— Vojni minister Etienne je izdal na vse poveljnike armadnih korov okrožnico, v katerej opozarja, da se nekateri častniki javno ponasajo s svojimi protivojasjskimi idejami ter izjavljajo, da služijo v armadi le za to, da delajo propagando za svoje ideje. Minister zahteva, naj se mu naznanijo imena vseh častnikov, ki goje take za republiko nevarne ideje.

Ameriške vesti.

Valparaiso v razvalinah.

Znamenito pomorsko mesto Valparaiso v republiki Chile v južni Ameriki je strašan potres pred nekaj dnevi skoro popolnoma porušil. Istodobno s potresnimi sunki so nastali v mestu po raznih krajih tudi požari, ki so tudi učinili mnogo škode. Število človeških žrtev je mnogobrojno. Tudi druga mesta po okolici se znatno trpela. Zbegano prebivalstvo beži v govorje, ali pa na morje. V obližju je začel bljuvati ognjenik Tupangato.

Naprava mestne razsvetljave in deloma tudi železniške proge so poškodovane. Ves promet je začasno ustavljen. V splošni zmešnjavi hoteli so se nekateri uzmoviči okoristiti s tujim blagom, a vsak, kdor je pri tem poslu zasačen, je na mestu ustreljen ali obešen.

Predsednik republike daš je napraviti šotore in hišice za silo ter prišel sam na lice nesreče, spremljan od 2 ministrov, da nadzoruje pomožno akcijo.

Prezident Roosevelt je brzjavno izrazil sočutje čilenski vladi, na kar se je ista zahvalila tudi brzjavnim potom v svojem in v imenu naroda.

Nekateri sodijo to katastrofo, ki je zadela Valparaiso, jednako onej v San Francisco.

Vendar pa moramo vsa dosedaj došla poročila sprejeti rezervirano, ker si ista v marsičem nasprotujejo. Resnični položaj se bo zvedel šele potem, ko se prvi strah nekoliko poleže.

— Učenjaki sklepajo iz tega, ker se v zadnjem času vedno pogosteje sliši o strašnih potresih in drugih takih podzemeljskih prikaznih, da je naša zemlja stopila v štadij nenavadne nemirnosti.

Huda vročina.

Iz Lincoln, Neb., se poroča o hudi vročini, ki je tam trajala in deloma še traja. Vseled strašne vročine jih je umrlo že 12, onesvestilo pa se jih je veliko število. — Tudi iz drugih krajev Amerike nam prihajajo poročila o nenavadno hudi vročini.

Iz Milwaukee.

Zopet se nam kaže vsa gujiloba in umazanost kapitalizma v zadevi socialno-demokratičnih mestnih odbornikov v Milwaukee. Zlasti se ta kapitalistična banda zaganja zadnje čase v omenjene odbornike, ker so se ti slednji zavzeli za to, da branijo hčere delavstva pred izkoriščevanjem grabežljivih klerikalnih krčmarjev. Te krčme so prave beznice, kjer se dekleta duševno in telesno pokvarijo. Socialistični mestni odborniki so vse te prostore na-

tačno pregledali in proti lastnikom slaboglasnih gostilen pričeli neizprosen boj. Enega takih pregledovalcev pa je sodnik obsodil na \$5 globe, in ko je v mestnem odboru prišlo do tega, da se naj onim krčmarjem, ki so kaj zakrivil, odvzame licenca, so socialisti propadli z 18 proti 27 glasovi. Le 6 kapitalističnih odbornikov je bilo toliko srčnih, da so glasovali s socialisti za pravico in poštenje mladih deklet.

Roosevelt in naseljski urad.

Ni še dolgo tega, ko je naša vlada v Washingtonu ugodila prošnji poslušajočih uradnikov na Ellis Islandu, ki so prosili vlado, da naj zapre urade ob nedeljnih, ali pa pomnoži uradniško osebje v toliko, da bi se uradniki vsako nedeljo menjavali. Kongres je ušlišal njihov prošnjo in ustavil nedeljsko uradovanje, radi česar so ubogi naseljenci morali čakati od sobote popoldne do ponedeljka, oziroma še dalje, predno so na vrsto prišli.

Bolj radikalno ameriško časopisje pa je takoj začelo obsojati vladno postopanje in sklikati položaj revnih naseljencev, ki morajo po tolikih neprilikah po evropskih železnicah in na morju, ogoljufani od raznih spekulantov, čakati še toliko časa, da se vladnim organom zljubi vršiti svojo dolžnost.

Ta pritožba našla je v predsedniku Rooseveltu odmev in zapovedal je uradništvu, da se v nedeljah in državnih praznikih posluje in odpravlja naseljence brez zadržka.

Roosevelt se je izjavil, da stori on to kot svojo dolžnost, vlada pa naj stori svojo.

Iz delavskih krogov.

Čičaški čistilci okenj, ki so že tri tedne štrajkali, so v svojem pravičnem boju zmagali. Šlo se je za povišanje plače. Njihovi zahtevi so dosedaj ugodili vsi, razven Reat Estate družbe, a tudi ta se bo morala ukloniti in podpisati pogodbo. To je prva stavka, katero je vodila in zmagala I. W. W. v Chicagi.

Ako s paznim očesom zasledujemo delovanje okoli Čičaške državne banke na Milwaukee Ave., pridemo do zaključka, da bo še to malo, kar je Stensland pustil, požrla sodnija in advokati. Imenovani so že kar trije upravitelji te bore zapuščine! Najbolj obžalovanja vredno pa je, da se delavci ne združijo in ne potegnejo za svoje koristi, stem da pomagajo uničiti ta roparski sistem.

Zadnji teden zborovala je v mestu Colorado Spring, Colo., tipografična unija. To je že 52. glavno zborovanje te unije. V pretečenem letu priborili so si 8urni delavnik, večinoma v vseh večjih podjetjih. Ta boj jih je stal \$1.000.000, a usprav sedaj pa se v blagajni nahaja več denarja ko kedaj poprej.

Lithographers, kateri so v stavki po vseh Združenih državah in v Canadi, dobili so pomoč. Pridružili so se jim Lithographers artist, engravers and designers League of America. Vse prizadete čičaške tvrdke so pripoznale, da ne morejo dobiti niti unijskih niti neumijskih delavcev.

V livarnah družbe "Jones & Laughlins Steel Works" v Soho eksplodiral je plin in ubil 3 delavce, 9 pa nevarno poškodoval.

Iz Calumeta, Mich., se poroča, da so rudarji bakrenega rudnika Quincy po tritedenskem štrajku zopet šli na delo. Plača se jim zviša za 10%.

Nastavljenci cestne železnice Orange County Traction Co. že par tednov ne delajo. Vršijo se pogajanja med družbo in uslužbenci. Prebivalstvo pomaga uslužbencem doseči zmago s tem, da se ne mara voziti po železnici. — Vsa čast takemu zavednemu prebivalstvu!

Pri gradnji municipalnega državnega poslopja v Washingtonu, D. C., prišlo je do razpora. Zaposleni so tam unijski in neumijski delavci. Podjetniki, ki polagajo vodne cevi, njihov kleparji in plinarji, so vsi neumijski delavci. Vseled tega so unijski nehali z nadaljnim delom. Neka garjevska kampanija išče in nabira sedaj — pod zaščito vlade — neorganizirane delavce.

Lokalne novice.

Sadovi verskega fanatizma.

V nedeljo dne 19. t. m. imeli so tukajšnji Italijani neko cerkveno slavnost s procesijo. Kakor pri vseh katoliških slavnostih, prišlo je tudi tukaj končno do pretepa. Rabilo se je kamenje, noži, od strani policije pa revolverji. Več oseb je močno ranjenih. — Lepi zgledi katoliške omike pod vodstvom črnih srečlovcev!

Potrebna policijska naredba.

Obiskavalcem kopališča Lake Bluff se policijsko strogo zaukazuje, da popolnoma oblečeni zapustijo kopaljšče, in ne kakor doslej — samo v kopalnih hlačah ali površnikih. — Punctum!

Na krivih potih.

Mat. Christ, 115 Orchard ul., bil je dne 17. t. m. obsojen na \$200 kazni in povračilo stroškov, ker je spravil 18letno Julijo Thompson v zloglasno hišo 2108 Armour Ave. Dekleta so kaznovali s \$100 in jo poslali v House of the Good Shepherd. Christ, ki je oženjen, pozna deklico že dalj časa, in trdi, da ni vedel, kako obrt imajo v oni hiši.

Nesnosna vročina.

vlada tudi v Chicagi; 21. t. m. onesvestilo se je 13 oseb; a včeraj in danes, ko vročina vedno silnejša prihaja, pa se je prigodilo že mnogo smrtnih slučajev. Tuki konji kar cepajo po ulicah.

Zavetišče za jetične.

Kakor znano, obstoji v Chicagi že dalj časa društvo "Chicago Tuberculosis Institute", ki ima namen, omejiti razširjenje strašne človeške kuge, jetike, katerej zapade skoro največ žrtv. Stikalo je to društvo leta in leta za pripravnim prostorčkom, kjer naj bi se v čistem ozračju postavilo zavetišče za uboge hirajoče. A delale so se razne ovire, kar pač znači, kako malo smisla imajo nekateri krogi za občekoristne, človekoljubne naprave, a kako so dovezetni, kadar se gre za osebni dobiček. Prostor zdaj imamo, hvale Bogu, — a kedaj se bo začelo z nadaljnimi pripravami?

V nedeljo vsi na izlet!

Tukajšnji društvi "Slovenija" in "Slavija" prireditva v nedeljo dne 26. avgusta t. l. velik skupni izlet v Atlas Park na North 40. ulici blizu češkega narodnega pokopališča. Nadejamo se in pričakujemo z vsa gotovostjo, da se tega skupnega izleta Slovenci udeležijo v mnogobrojnem številu; dobrodošli tudi drugi Slovani. Čim več nas bo, tem večja in prijetnejša zabava. Za povzdigjo iste bodo skrbela tudi pevška društva.

Na svidenje v nedeljo!
Pripravljani odbor.

Pod novim orlom.

Zgodovinska povest.

Ponatis iz "Slov. Naroda"

Tretji del.

XXIV.

Las-Cazesov apel je pri domačinih našel živahen odziv in je posebno razvnel v Kopitarju vse njegove enerzije. V družbi z Nodierjem, ki je bil prevzel uredništvo "Télégrapha", kateremu je bil Kopitar že od početka zvest sodnik, je podžgal znanec in prijatelj, naj grejo vladi na roke, da Ilirija ne pride zopet pod dunajsko oblast. Seveda je bila ta agitacija precej problematične vrednosti, saj ni nihče vedel, kdo je resničen prijatelj Francozov in kdo to prijateljstvo le hlina.

Proti večeru istega dneva, ko je buknil na Bledu in pri Višnji gori kmetski punt proti Francozom, je generalni guverner grof Bertrand zapustil Ljubljano. Poslovil se je v naglici in se odpeljal skoro neopazjen. Samo oficirji so ga na konjih spremljali do St. Vida, od tam naprej prej se peljal le v spremstvu dveh adjutantov. Ljubljane ni videl več.

Že pozno zvečer je prišel iz Višnje gore kurir s poročilom, da je vojaštvo kmetski punt zakušilo. Blizu Višnje gore, prav pod mestnim gričem, so vojaki imeli precej hud boj in so ustrelili tri kmete, naka so drugi zbežali. Poizvedbe so dognale, da je punt provzročil nepoznan mlad mož. Ljudje so bili vsled vojnih kontribucij že itak zelo razburjeni, ko pa se jim je povedalo, da hočejo Francozi cerkvene dragocenosti prodati, jih je bilo lahko naščuvati, da so začeli revoltirati. Župnika v Sent Vidu pri Zatičini so orožniki odpeljali v zapor, ker so ga imeli na sumu, da je on že prej vse pripravil za ustajo in jo sploh provzročil, nepoznani tujec pa je bil le njegov pomočnik.

Naravno je, da se je ta večer pri Damjanovih govorilo samo o dogodkih tega dneva. Stari Damjan je bil ogorčen.

Takih časov, kakor so bili dosedaj, še ni doživela Kranjska. Francozi so pravi dobrotniki dežele. Upeljali so red. Sedaj vlada pravica, namesto policijske samovoljnosti in uradniške despotije, s katero nas je osrečeval Dunaj. Francozi so povzdignili, blagostanje, ustvarili vse polno koristnih naprav in osvobodili tistega kmeta, ki hoče zdaj nadnje iti s puškami in sekirami.

Prav pravite, je menil Kopitar, ali kmet tega ni kriv. Duhovniki so mu vcepili helotska čustva; iz krepkega naroda, ki je še pred nekaj sto leti znal maščevati storjane krivice in celo podirati samostane in zažigati graščine, so duhovniki napravili degenerirano raso suženjske narave. Tako so narod potlačili in pokvarili, da je samo še slepo orožje v njihovih rokah. Duhovniki so z redkimi izjemami nemškutarji in žele iz osebne dobičkalnosti, da bi zavladala v Iliriji avstrijska reakcija. To je edini vzrok, da uprizarjajo te punte. Če bi bil Napoleon poražen, bodite pripravljeni, da se zgodi še vse kaj hujega. Ali zato vendar ne smemo obupati. Še ni Napoleon premagan, še ima moč, da zdrobi svoje sovražnike.

Kaj naj bi se storilo, da bi že konec bilo temu duhovniškemu vplivu?

To je težko reči. Pred vsem nam je treba mož, pravih mož. Verujte mi, gospod Damjan, med vsem, kar sem kdaj čital, so naprave name največji vtis Voltaireove besede: Kar se je zgodilo velikega in znamenitega na svetu, to je provzročila ženjalnost, jeklena vztrajnost posamičnih mož, bodisi da so šli v boj proti predsodkom mase ali da so ti masi vcepili novih predsodkov. Pet takih mož nam je treba in lahko bi provzročili novo reformacijo. Narod ni česar sami ne storé; vse stare samo veliki po-

samezniki.

Mara je doslej molče poslušala. Tudi ko je Kopitar končal, ni rekla ničesar, nego apatično naslonila glavo ob naslonjalo svojega stola.

— Kaj pa ti meniš, Mara? je vprašal stari Damjan.

— Jaz? Ničesar! Ali pač! Jaz mislim, da zakonov narave ni predrugačiti. Če je naš narod propadel, kakor pravi Kopitar, potem se več ne dvigne. Jaz tudi ne postanem več mlada.

— Ali, gospodična Mara — kaka primera je to! Kakor se posamezni ljudje pomlade v svojih otrocih, tako tudi narodi. Sedanji rod ni dosti prida, ali če se prihodnji rod dobro vzgoji, postane lahko tako dober, zdrav in krepak, kakor je kdaj bil.

— Ali, dete moje, kaj govoriš take neumnosti, da nisi več mlada.

— Dekle z 29. leti pač ni več mlado. Sicer sem pa danes našla — siv las.

— Vi se šalite, je rekel Kopitar, a je vendar pristopil k Mari in zagledal kraj bojnih črnih kit siv las.

— Res je! je rekel. Tu ob sencah imate siv las.

Mara se je zasmejala, a tako žalostno, da se je stari Damjan bolestno zgenil.

— Vidite, da sem prav imela. In tega sivega lasu ne odpravi nobena filozofija.

— Ali dejanje, je zaklical Kopitar in s hitro roko izgrgal ta las.

— Ali mi pa morete spomin na ta las izgrgati iz mozgan? je vprašala Mara s trpkim usmevom in Kopitar je moral umolkniti.

— Nekdo gre, je zdaj dejal Damjan, ki je bil slišal nenavaden šum na stopnicah in različne korake.

Stopil je k vratom, a v tem trenutku so se odprla in na pragu je stal visok mož v oficirski uniformi. Kakor okamenela sta stala Damjan in Kopitar — v istem hipu pa je planila Mara proti vratom.

— Konrad, moj Konrad! Kakor oznanilo odrešenja, kakor glas od smrti vstalega človeka je donel ta klic — in Mara je brez zavesti padla na Konradove prsi.

XXV.

Mara je sedela poleg Konrada in trepetaje poslušala, kar je pripovedoval o svojih doživljajih v vojni. Ovikla je svoje roke okrog njegovega vratu in položila svojo glavo na njegovo ramo.

In Konrad je pripovedoval, kako je armada prišla na rusko Poljsko in bila navdušeno sprejeta, s kakimi težavami se je morala boriti pri Vilni in kako je trpela pri Smolensku, lejer je bil Konrad ranjen.

— Več tednov sem ležal v bolnici, je pripovedoval Konrad. Ranjen sem bil na nogah, na glavi in na roki. Rane so se zacelile, samo desna roka je v koma postala nepregibna.

Jokaje se je nagnila Mara nad pohabljeno roko jo poljubila in jo močila s vojimi solzami.

— Odpusti mi, Konrad, odpusti — jaz sem te gnala v vojno — jaz sem kriva te nesreče.

Konrad jo je potolžil z besedami polnimi vroče ljubezni in potem pripovedoval dalje, kako je moral z drugimi iz bolnice odpuščenimi vojaki v trdi zimski peš iti od Smolenska na Vilno in od tam do Varšave in Draždanov. Strašni so bili ti doživljaji, marsikdo je na potu omagal in obležal na cesti, le malo jih je prišlo čez mejo.

— V Draždanah sem bil na svojo prošnjo odpuščen iz armade, je končal Konrad svoje pripovedovanje. Pustili so me, ker sem itak neporabljiv; vojak s pohabljeno roko je nemogoč.

V sobi je zavladala tišina in čulo se je samo pritaženo ihtenje Damjanove Mare, katero je bil Konrad stisnil k sebi tako, kakor bi je nikdar več ne hotel izpustiti.

(Dalje prihod.)

DNEVNI KURZ.

100 kron avstr. velj. je \$20 SU
Temu je pridjati še 10 centov za poštino.

Slovensko liberalstvo.

Piše Dr. S.

Iz stare domovine.

V Slovincu je bilo dosti neumne ponižnosti in straha pred katoliškim duhovnikom. Sto in stoletja se je naš narod vadil v pasji ponižnosti proti duhovnikom. Podedovala se je bojazen pred njim, podedovala vsa neumna ponižnost katolika. In naenkrat glavo pokonci držati pred duhovnikom, pred njega stopiti kot njegov nasprotnik, mu jemati ugled pred ljudstvom, dokazuje mu, da je njegovo delo že zdavnaj nehalo biti družbi koristno, dokazuje mu, da je danes zavora napredka, boljšega izhajanja ljudi, dokazuje mu, da je njegov verski zistem zastarel, njegovi čudeži v luči znanstev o naravi neyerjetni, njegov nauk o morali po večjem izločen iz duševnega življenja, njegovo svetovno naziranje zastarelo, da je danes le še polkaj državnih vlad, ki naj uči maso ljudstev, da stradanje na zemlji v nebesa pomaga in ki naj popisuje nebesa, katerih ni videl, kakor bi se v njih vse šibilo dobrih jedi in pijač.

Dosti Slovencev so ohranili naši slovenski liberalni časniki in agitatorji. To velja dosti, ker ti ljudje se zdaj poslužujejo sami svojih mozganov. In odprla se je stem pot do moderne šole, do šole, ki svet razkazuje, kakor je, razkazuje naravne zakone, ki čudežev ne trpijo, do šole, ki izgaja spretno delavce, delavce, ki že tu na zemlji dobro živeti hočejo in človeka, ki se ne šteje za ničlo in naj se postavi nasproti komur že. Kar Američan že stoletja izvršuje, tega je učil boj na Slovenskem proti duhovstvu. Samosvoj bodi in uči se, da ni treba vedno biti člen čede, Herdenvieh! Reformacijska doba in doba liberalizma na Slovenskem sta si v marsičem podobni. Ako drugega ta liberalizem ne bi bil storil, veliko delo je to bilo in slovenski socialisti mu morajo hvaležni biti za delo; iz njegove šole prišli so in prihajajo socialisti, ki hočejo kakor drugod obračunati s stanovi prošlosti in slede razvojem gospodarstva, pomagati ustvariti tudi na Slovenskem socialistično urejeno gospodarstvo. Pa neglede tega je delo liberalcev važno bilo, ker je že grdo bilo videti Slovence s klubom pod pazduho pred katoliškim farjem, in to tako omikanca kakor analfabetnega kmeta. In veliko se je storilo po teh liberalcih po deželnih odborih za ljudske, obrtne šole na Kranjskem. Koliko novih šolskih poslopij se je zidalo tekom pretečenih 20 let! — In odprla se je po liberalcih široka verzel, da se je moglo utaboriti novodobno gospodarstvo, delo tudi v naših krajih. Kapitalistično gospodarstvo so negovali ti liberalci. Brez dobro razvitega kapitalističnega ni mogoče združnega, socialističnega gospodarstva. Delati so morali liberalci tako, ker so omikanejši istih bili sinovi časa in učenci moderne šole. Nasprotje s katoliškim farovžem jih je pa še bolj bodrilo k temu delu.

V kranjskem deželnem zboru so imeli slovenski liberalci s pomočjo Nemcev vočino in deželni odbor je gmotna sredstva deželnih davkov uporabljal v korist boljšave gospodarstva, napoteč tudi in posebno po kranjski Kmetijski družbi za drugo proizvajalcev na kmetiji in skrbeč prav lepo tudi v drugem za kmeta. Zato je tudi pametnejši kmet prijatelj tem meščanskim liberalcem. Ta mlajši pametnejši kmet je pa stem tudi uteševal svoje nagnenje; on kmet je najbolje vedel, kako ga duhovnik izrpuje, kako mu v familliji dela zgago, kako ga naduto hoče imeti za volilno živino za farske podle namene. Prav lepo so si liberalni kmeti tu in tam priborili občinske zastope, v katerih župnik ni bil, ali vsaj ni imel in nima nič upliva.

Tudi omikanejša, pametnejša ženska se je rešila iz duhovskega upliva. Liberalci so spravili vse grdobije farovžev na svitlo in te

so tudi kazale, kako se z žensko grdo ravna, ako ista ni ravno energična kuharica. In ljudsko maso brati in pisati učilo je liberalno časopisje. Ljudje so hoteli sami brati, kar liberalci pišejo in hoteli so tudi svoje nazore tiskane videti. V vsem razpoloženju pametnejših posvetnih Slovencev tli nasprotje proti katoliškemu duhovniku, in liberalni časopisi so imeli precej sodelovalcev izmed kmetov. In ta boj zbudil je enerzije, zbudil odpor tudi v lenih katoliških duhovnikih. Vodstvo jezuitov poslalo je na Kranjsko dosti patrov jezuitov in ti so vodili naše posvetne duhovnike; poleg teh nastanili so se tudi cisterzijanci. Za boljše glave izmed duhovniki in liberalci. Revščina je v prejšnjih časih delala dosti zgubljenih eksistenc med dijaki višjih šol, — zadnjih 20 let pa je videti prelepo tekmovalje v vseh disciplinah znanosti, in Slovinci so danes preskrbljeni z vsemi močmi delavcev za glavno, razven tehnikov. Tehnika se pri nas tudi zdaj še malo uvaževa.

Prej se je malokdo brigal za javne naprave, za politiko, za napredke v gospodarstvu, za zboljšanje dela, za nabavo spretnjšega orodja. Vse je drugače postalo v vsem tem v času teh bojev liberalcev z duhovniki. Naši duhovniki zdaj tudi že več vejo, kakor maše brati; le prižnico prepuščajo jezuitom in lazaristom, ker jih politični boji z liberalci jemljejo celo v zakup. Morajo kmeta stražiti, da jim ne uide. Skratka: prej kužna stoječa mlaka, v navedenih časih pa veselo tekoča Sava.

Našim duhovnikom seveda to vse ni bilo prav. V skrbeh za bodočnost so plaho gledali, kako hitro se širi in raste kmetsko nasprotstvo proti duhovniškemu stanu. In kor jim ni bilo dosti za meščanstvo, slab izgled je le bil —, in ako upliv meščanstva na kmeta dalj časa trpi, bi gotovo škodil. In v mestu biti zaničovanim, to ne prenaša lahko nadut katoliški duhovnik, ki misli, da amora vse pred njim poklekni. Naši duhovniki so tedaj začeli gospodarski boj proti meščanskim trgovcem; snovali so konsumne zadruge na kmetih. Konsumne zadruge uspevajo v velikih mestih, v fabričnih krajih; mej kmeti pa le tedaj, ako so v zvezi z mlekarnami, za drugami za rejo in klanje prešičev, goveje živine, sploh s proizvajalnimi zadrugami na kmetiji. Zadruga proizvajalcev je najboljša sola združništva. Iz te šole prihajajo ljudje, ki potem tudi lahko prodajalne vodijo in opravljajo, toraj tudi konsumne zadruge. Tako se je začelo na Danskem, v Švici, tako v nekaterih družih nemških krajih, kakor na Badenskem itd. Ali kmeta, ki ne zna brati, pisati, ki ne ve nič o združnem gospodarstvu, postaviti v prodajalnico, je že naprej izgubljena stava. In duhovenski konsumi so zaporedoma umrli. Kmeti zadrugarji so pa morali plačevati zdatne izgube in zaprti so tudi bili, ker so nekateri brezvestno ravnali s tujim premoženjem. Duhovniki pa, ki so prav za prav take prodajalne vodili, so v pravem času zbežali, to je, naš kranjski škof jih je hitro premostil v druge fare.

Veliko kmetskega premoženja se je tako zapravilo in stem dobra lepa ideja, ideja gospodarstva bodočnosti se je spravila ob kredit na Slovenskem; naš kmet beži, ako se mu kaj govori o zadruzi sploh. Ti farovski konsumi so škodili utiranju zadrug proizvajalcev, mlekarn, združnih mesnic, združne reje živine, kuretnine, združne prodaje vina, sadja itd. Seveda so tudi trpeli trgovci. Ali bogatejših ni bilo toliko škoda, ti so prej kupčevali s 30% dobička, ali manjši trgovci so v tej konkurenci močno trpeli, dosti jih je šlo na "kant". Tako moritev zamore skleniti in izvršiti le katoliški duhovnik. Gospodarstvo pripravljajo kako novo obliko in ljudje, ki v kakem umirajočem rokodelstvu, od obrti ne morejo več živeti, se rešijo v kako drugo obrt, delo. Ako se pa nagloma pride čez nje, predenj so si mogli preskrbeti drugo delo, potem se jih vrže na cesto. In tako

so delali naši duhovniki z malimi trgovci. Neusmiljeno bi jih še dalje morili, ali v nevednosti, nevezbanosti našega kmeta in v nekaterih slučajih, v nezvestobi poslovodij, v lahkomiselnem ravnanju s kmetskim premoženjem po duhovniških samih, našla je ta gospodarstvena vojna proti meščanu svojo nečastno smrt.

(Nadalje sledi.)

MATIJA KIRAR
GOSTILNIČAR

v Kenosha, Wis., 432 Middle S

Se priporoča rojakom za obisk
Toči dobro in sveže pivo, naravno vino in pristno žganje.
Izvrstne smodke.
TELEFON ŠTEV. 4373

HUSPOSKA BRATJE. Slovenski fotografioni atelije
meji Slovenci dobro znan. Izdeluje najlepše slike različnih velikosti po najnižjih cenah.
1841 Euclid Ave.
CLEVELAND, O.

Telefon urada Main 89.
Telefon stanovanja 228—Y.

Dr. F. E. Hicklin
La Salle, Ill.

Se priporoča tu živim Slovanom. Urad ima nad Strausovo prodajalno.

Ozdravljenje oči je moja posebnost.

Edward Pauch

—gostilničar—

663 Blue Island Avenue
CHICAGO, ILL.

MODERNI FOTOGRAFIČNI ATELJE

L. Hagendorff.

Vogal Reed in Oregon ul.
V MILWAUKEE, WIS.

Znižane cene za poročne slike.

Zastonj dobite.

Veliko sliko, ako naročite dvanajst kabinetnih slik, pri fotografu

Dobro delo, zmerne cene.

STARA IN IZKUŠENA
CUNARD LINE

ustanovljena leta 1840.

PREVAŽA LJUDI IN BLAGO ČEZ OCEAN
GIBELALTAR, GENOVA, NAEPEL ITD.

LEPI, VELIKI IN NOVI
PARNIKI NA DVA VIJAKA
"CARPATHIA" 13,600 ton.
"SLAVONIA" 10,600 ton.
"PANNONIA" 10,000 ton.
"ULTONIA" 10,400 ton.

Iz New Yorka odpluje
NARAVNOST V ITALIJO.
Obrnite se do naših zastopnikov kateri vam dajo potrebna navdila o cenah in času kodaj parniki odplujejo.

Se iščejo agentje!
F. G. WHITING, ravnatelj.
67 Dearborn Str. CHICAGO.

Socijalna razmotrivanja.

Strah pred rastoćim socijalizmom!

X.

Amerikanski katolici — med njimi seveda največ duhovnikov — čutili so potrebo, sniti se nedavno tega na splošnem katoliškem shodu v Buffalo, N. Y., in precizirati svoje stališče proti vedno bolj in bolj naraščajočemu socijalizmu, pred katerim imajo očitno velik strah, ter se pogovoriti o sredstvih in po-
gih, kako pobiti ali vsaj omejiti to za njihove žepce in krivično nadvlado tako veliko nevarnost.

Kakor običajno pri takih shodih, udrihalo se je tudi tukaj strašno po socijalizmu; bliskalo in grmelo je da se je kar treslo, — le škode ta nevihta ni napravila nikakoršne! Nasprotno: še koristila nam je mnogo. Mnogi, ki so na tem shodu sprevideli, s kako podlimi sredstvi se bojuje ta v svojem bistvu kapitalistična stranka, odvrnili so se z gnjusom od nje in prestopili v naš tab r.

Nekateri govorniki postavili so nas socijaliste na isto stopnjo kot tatove in roparje, češ da v svojem principu ne priznavamo zasebne lastninske pravice. — Le to so pozabili povedati posvečeni ti debeluharji, v katero kategorijo grešnikov spadajo sami! Semtertje pač učijo: "Kdor ne dela, naj ne jel" — a tega zlatega reka se sami ne držé.

Drugi govorniki, n. pr. nadškof Messmer sicer "dobrotno" priznava (ker pač utajiti ne more!), da ima socijalizem mnogo dobrega v svojem jedru in da je človeški družbi zlasti zatiranemu delavstvu že veliko koristil; vendar pa se z vso silo zaganja proti oni točki socijalnega programa, ki izjavlja, "da je vera zasebna stvar". To označuje ta katoliški modrijan kot brezbožno in kaznivo, in vsled tega da je dolžnost vsakega katolika, socijalizem pobijati.

On tukaj nekaj trdi, česar pa ne dokaže. Nam se ne zdi vredno, spuščati se gledé tega v podrobnejšo razpravo, ker je v tem pogledu itak že vsak na jasnem. Sicer pa imamo v Ameriki svobodno versko izpovedanje, to je zakonito dovoljenje, da vsak veruje, kar hoče, ne da bi se zato bilo treba koga bati. In ravno radi tega je tudi otročje — smešna grožnja nadškofa Messmerja. Mi radi verjame, da iskreno želi ta nadškof in drugi duhovniki njegove vrste, da bi postala rimsko-katoliška cerkev v Ameriki državna cerkev. Mislimo, da tudi upaje, da se to nekaj (?) zgodi s pomočjo kapitalistov, najsi bodo ti že ali protestanti, judi ali pa brezverci, ker ti zadnji vidijo v rimsko-katoliški cerkvi svojo zadnjo rešitev. In da vsi ti Rockefellerji, Vanderbilti, Schwabi, Gouldi itd. brezpogojno prestopijo v rimsko-katoliško cerkev, kakor hitro se jim taka ojačba katoliške cerkve zdi koristna in potrebna v ohranitev današnjega krivičnega kapitalističnega sistema, — to je pri neznačajnosti teh brezvestnih bogatih izkoriščevalcev tudi verjetno. Saj so že sedaj zelo naklonjeni tej cerkvi. Toda katoliška cerkev ne bo postala v Ameriki *ni-
kdar* državna cerkev. Ako bi se kaj takega poskušalo, izzvalo bi to strahovito meščansko vojsko, kakoršne svet še ni videl. Zavedni ameriškanski delavec ne dá si vsiljevati vere od ljudij, ki sami s svojim dejanjem kažejo, da jim vera ni nič mar, pač pa udobno, brezskrbno življenje, — na račun delavca! In ako bi združeni kapitalisti in rimci — proti vsakem pričakovanju — končno vendar-le zmagali, bi se njih vlada ne mogla kaj časa vzdržati. Kmalu bi se zopet razbila, kakor vidimo to danes na Francoskem, kjer so korenito pometli z vsemi katoliškimi osrečevalci ljudstva.

Ostali pobožnjaki na tem shodu, ki so nas radi osebne lastninske pravice pometali v isti koš s tatovi in roparji, pa povemo sledeče:

Ne mi, bratje v Kristusu, temveč kapitalisti in njihovi zagovorniki, torej tudi Vi sami, ste tatovi in roparji. Vse, kar imajo kapitalisti, je *tuja* lastnina, je last *delavca*, in to so si kapitalisti krivičnim potem le prisvojili!

Tako je, Vi katoliški učenjaki, ki ste na tem shodu pokazali, da se niste nič učili v zadnjem času.

Ta "lastnina drugih" pa je danes seveda še *postavna* (?) in velja kot *zasebna* lastnina.

Postave namreč kuje vladajoča stranka (kapitalisti in njih privrženci), ter jih priproji v svojo korist. Na njih strani je *moč*, a ne *pravica*.

Kakor hitro pa bo ljudstvo spregledalo in spoznalo dejanski položaj, zahtevalo bo nazaj, česar se ga je oropalo.

Naši nasprotniki, kapitalisti, imenujejo to "razlastitev", to se pravi, da jim hočemo *njihovo* last odvzeti. O *njihovi* lasti pa tu ni govora; mi zahtevamo le *svojo* last nazaj!

Na tem mestu se nam potrebno zdi, pomen "razlastitve" nekoliko pojasniti.

S splošno razlastitvijo ne misli socijalizem: odvzeti bogatinom lastnino in z isto osrečiti posamezne osebe; ampak vse to se ima uporabiti za splošnost, skupnost, tako da imajo vsi brez razločka od tega korist, ne le nekateri privilegiranci, kakor v sedajni na krivični podlagi zasnovani človeški družbi.

V preteklih stoletjih je cerkev take "razlastitve" pri "krivovercih", — kakor je imenovala one, ki se niso hoteli ukloniti duhovski nadvladi in ki so se drznili misliti samostojno, — kakor obče znano, izvrševala v obilni meri, in sicer v zasebno korist škofov, samostanov itd. In vsi mračnjaki tedajne dobe poveljevali so te rope kot pobožna dejanja! A pozneje, v reformacijski dobi, se je stvar predrugačila. Kar je bilo *poprej* dobro, koristno in v "večjo čast božjo", — postalo je *zdaj* zlobno, nepostavno in hu-
dičevo delo! Protestanti so namreč potem, ko so začeli zavednejši ljudje s studom hrbet obračati popačeni katoliški veri in trumoma prestopati v protestantizem, v isti meri povračevali škofom, samostanom itd. njih prejšnja "bogoljubna in pobožna" dejanja.

Tukaj se zopet enkrat pokaže vsa hinavščina katoliških popov. Naj se nam ne oporeka, da se je to zgodilo v prejšnjih stoletjih in da današnji duhovniki niso več taki. Toda katoliški duhovnik si ostane v svojem bistvu vedno enak, — s tem razločkom, da je sedajni mnogo bolj premeten in da pod krinko vere in dobrohotnosti z večjo rafiniranostjo zna voditi za nas one, ki se mu vjamemo v zanjke. Dela se ti največjega prijatelja, stori ti tu pa tam tudi kako malo dobroto, a z namenom, da tebe in druge preslepi, — pri vsem tem pa gleda le na svoj lastni žep.

Izjeme so seveda tudi tukaj; a njihov število se od dne do dne manjša.

Videli smo torej, kako si zna katoliška cerkev tolmačiti pojem "pravica" in "krivica". Vse, kar se ne zлага z njihovimi interesi, je "krivično"; kar pa služi njim v prilog, pa je "pravično", najsi bude še tako lopovstvo!

Pa tudi drugače se znajo kaj imenitno in hitro prilagoditi dejanskim razmeram. V političnem pričanju niso nič kaj izbirčni; v tem se izpreminjajo, kakor kameleon v svojih barvah! Tako so slovensko-amerikanski nunci največji nasprotniki socijalizma, — v stari domovini pa najbolj vneti zagovorniki in pristaši socijalne ideje — seveda le navidezno; kajti, kakor že na več mestih naglašeno, je in ostane rimska hierarhija v svojem bistvu vedno kapitalistična, četudi skuša to prikriti; — na Francoskem zopet najdemo med rimskimi duhovniki prave pravcate revolucionarje, in tako naprej, v vsakem kraju so kaj drugega; kakor jim pač bolj kaže in nese!

Želimo, da bi se vršilo še več takih katoliških shodov, na katerih razni "učenjaki" prodajajo svojo

modrost! S svojim mogočnim rohenjem kažejo le svojo veliko onemoglost in zavist, da se pod visoko vihrajočo zastavo socijalizma zbira vedno več in več človeštva.

Ako pošljete denar v staro domovino, obrnite se zaupno na M. V. Konda-ta, 669 Loomis Str., Chicago, Ill.

Velika hitrost.

Neka družba namerava graditi direktno elek. trično progo med Chicago in New Yorkom, zagotavljajoča nas, da bode vozila električne osobne vlake med tema dvema mestoma v polovici časa, kakor ga vzamejo sedajni osobni vlaki. To je karakteristično znamenje sedajnega časa; vsakdo skuša hiteti, leteti proti svojemu smotru, ne da bi se spomnil, da za takovo besno dirkanje in kosanje sta moč in vstrajnost neobhodno potrebni in da vsak najboljši in gladkejši tekoči stroj rabi véasih olja. — Mi ponujamo tu en predmet, Trinerjevo zdravilno grenko vino, katera vam bode ohranilo in povečalo moč in živahnost vsled delovanja na prebavni sistem in čiščenja krvi. Ljudje, ki so bleđi in bolehi ki nimajo teka, eneržije in trdne volje, k, se čutijo slabe in nezadovoljne, ki so suhi in zaprti, nervozni in nezmožni za delo, — bi morali uživati Trinerjevo ameriško zdravilno grenko vino.

Dobiva se v vseh lekarnah in pri izdelovalcu Josip Trineru 799 So Ashland Ave., Chicago, Ill.

Proda se

eno stavbišče (lota) na Center Park Ave., drugo zapadno od hrvatske cerkve. Jako pripravi stavbišči.

Ceno in druge pogaje pove Martin Staniša, Box 205 Waukegan, Ill.

Ne trpite na revmatizmu!

Drgnite boleča, otekla mesta z

DR. RICHTER-JEVIM ANCHOR PAIN EXPELLER-JEM

in iznenadeni bode te nad prijetnim olajšanjem, kterega vam podeli (3) Spričevalo nekega duhovnika Rev. H. W. Freytag nam piše iz Hamel, Ill. "Za 20 let vporabljam v inozemstvu in v tej deželi z izvrstnim vspehom v službah revmatizma, protina, prehlajenja, bolešin v hrbtu in podobnih bolih Vaš sijajni Anchor Pain Expeller bodem vedno rabil. 25c in 50c.

Pri vseh lekarnarjih F. Ad. Richter & Co. 215 Pearl st., New York.

Bojim se, da se ni

Matija Kozan iz Tribuē, št. 6, ki je zadnjič delal v Camp Bird Mine Colo. pripetila nesreča. Meseca aprila je "Glas Naroda" št. 81 objavil, da je bilo 32 delavcev ubitih in mnogo zasutih v imenovani jami. Rojake in čitatelje "Gl. Sv." prosim, da mi blagovolijo poročati o njem. John Šikonija

Box 19 Roslyn, Wash.

Na prodaj.

Radi odhoda v staro domovino prodam še dobro ohranjene, štiriglasne harmonike, nemškega izdelka, po nizki ceni.

Louis Žlajpoh, Box 148, Chesterton, Ind.

VODAKOVA GOSTILNA 683 Loomis ul. na vogalu 18. Pl.

Ima lepo urejeno za zabave in dvorane za zborovanja.

TELEFON CANAL 7641

Importiran tobak iz stare domovine. V zalogi imam po 7, 8, 13 in 17 kr., kakor sport, sultan in damske cigarete. J. VOKOUN, 644 Blue Island Ave.

Največja slovanska tvrdka

Emil Bachman,

580 So. Centre Ave. Chicago.

Se priporoča vsem slovanskim društvam za izdelovanje društvenih znakov, gumbov, zastav in vsakterih potrebščin. Izdelek je najfinji in najskusnejši, pri tem pa zelo zmerne cene.

Pišite v svojem jeziku po vzorce ali vzorčno knjižico.

Neštevilno zahval in pripoznanj jamci za pristnost ni okusni izdelek naročenih potrebščin.

Slovenec in bratom Hrvatom v Chicagi naznanjam, da sem svojo gostilno opremil z modernim kegljiščem in tako svojim cc. gostom pripravil najboljše zabavišče.

Vsem bratskim društvam priporočam tudi moje dvorane za društvene seje, svatbe, zabavne večere itd. — veliko dvorano pa za narodne in ljudske veselice.

Cc. gostom so vedno na razpolago najboljše pijače, unijske smodke in prost prigrizek.

Potujoči rojaki vedno dobro došli! Priporočam se vsem v obilen poset.

Frank Mladič,

587 S. Centre Ave.

Chicago, Ill.

Dr. M. A. Weisskopf

885 Ashland Ave. Telefon Canal 476

Uradne ure: do 9, zjutraj od 1. do 2. in od 5.-6. popoldne

Urad 631 Center Ave: od 10-12 dopoldne in od 2-4 popoldne Telefon 157 Canal.

DR. WEISSKOPF je Čeh, in odličen zdravnik, obiskujte torej Slovana v svojo korist.

F. J. SKALA & CO.

320-322 W. 18. St., prodaja prevoznih listkov

ČESKA, SLOVANSKA BANKA.

Menjuje tuj denar, iztirja glavnice in preskrbuje vrednostne listine po celem svetu sosebno pa v Avstro-Ogrski in Zdr. državah. Sestavlja plačilne in druge pravne listine. Izterjuje dedščine. Zastopstvo prekmorskih družb: Bremen Hamburg Rotterdam in francoske črte.

F. J. SKALA & CO.

320-322 W. 18th Str. Chicago, Ill.

MOČNO BLAGO.

Najbrže, da ste videli že kako oznanilo in si predstavljali, kako po ceni se blago dobi. Ali se spominjate, kako slabo blago ste dobili in si sami sobi rekli: "Nikoli več tam ničesar ne kupim". Večina nas ima tako skušnjo, in če je vi niste imeli, štejte se srečnim. Mnogokrat vidite take predmete oznamovane in tako lepo popisane, da se vam priljubijo in si jih hočete nabaviti. Grete in si jih ogledate in najdete, da niso niti polovice one vrednosti ali kakovosti kakor opisano. To je glavni vzrok, da mi ne navajamo naših cen po oglasih. Nekateri prodajalci trde, da cena tega ali onega predmeta je za polovico znižana. Mi tega ne storimo, kajti vsakdo vé, da nekaj dobička moramo imeti, ker sicer ne bi mogli eksistirati. Naša trgovina obstoji vže 15 do 20 let in to dokazuje, da zadovoljimo ljudstvo. Vidite k nam in si ogledajte blago in ceno. V zalogi imamo najlepšo vrsto oblek, slavnikov, klobukov, letne spodnje obleke itd. Pridite in ogledajte si naše vzorce za možke obleke.

J. J. DVORAK & CO.
UNION CLOTHIERS AND TAILORS.
598-600 BLUE ISLAND AVE.

"Glas Svobode"

[THE VOICE OF LIBERTY]

WEEKLY

Published by The Glas Svobode Co
669 Loomis St. Chicago, Ill.Entered at the Post Office at Chicago, Ill., as
Second Class Matter.

Subscription \$1.50 per year.

Advertisements on agreement.

"Glas Svobode" izide vsaki petek
a velja za AMERIKO:
za celo leto \$1.50
za pol leta 75c

ZA EVROPO:

za celo leto ..... kron 10
za pol leta ..... kron 5Naslov za dopise in pošiljatve je
"Glas Svobode"
669 Loomis St. CHICAGO, ILL.**Dopisi.**

Willock, Pa., dne 10. avg. 1906.

Noben dopis ni bil še priobčen v našem glasilu, odkar je bilo tukaj pri nas ustanovljeno društvo, pripadajoče tako lepo se razvijajoči organizaciji, "Jednoti". Vzrok temu vidnemu napredku in razvitku naše "Jednote" je svobodomiselnost, socialna podlaga, in ker ima vsak član pravo voljo in se ga ne sili, voziti se z biciklom, ako tega sam ne mara.

Navzlic temu pa se zadnji čas nekateri ljudje nesmiselno zaletavajo v S. N. P. J. ter ji predrcivajo korupcijo in tiranstvo, — a samo zato ker si niso prilastili komad Saturnovega magneta, ki je vladar sveta: — denar! Vendar pustimo jim veselje, kakor ga pustimo Sakserjevemu "Kornarju". Ta si tudi vedno torbo baše, a ne sliši koncerta v torbi, ki bode kmalu počila, — to ję: počilo bode zaupanje Slovencev do njegove tvrdke!

Rekel sem že: "Jednota" naša jim je na poti! Zakaj? Lahko umljiva zagonetka! Zavist, črna zavist, in nič drugega! V tako kratkem času, a je že toliko Slovencev združenih v Jednoti! To jim ne dá spati, našim nasprotnikom! Ti komaj životarijo s svojimi društvi, mi se pa vidnega napredka veselimo! Nasprotna društva pa svoje člane terorizirajo, silijo jih k spovedi, ki se marsikomu zdi nespametna, — molzejo iz njih denar za vse mogoče namene itd. itd.

Tudi v našo Jednoto so hoteli zasejati seme razdora, pa vendar so se pravočasno preprečile nakane poedincev, posebno pa tistega, ki je začel pisati Zgodovino S. N. P. J.! Klobasal je nekaj časa, potem pa umolknil, in ti nisi vedel, ali se ta "zgodovina" šele prične ali pa že neha. Čitalo se je tudi motri nekaj kot "Poslano" na odbor radi pravil. Prašam, ali niso delegati proglasili lista "Glas Svobode" za svoje glasilo, ne pa "Proletarca"! Zato se tudi vse pritožbe pošiljajo le glas lu, ne pa kam drugam. Zlasti še, če je pritožnik ud te Jednote.

"Proletarce" je sedaj nehal s svojim zabavljanjem, kar ima čisto prav; peča se naj kot revija, — kakor se sam nazivlje! — s socialnim uprašanjem.

Društvo tu na Willocku se lepo razvija; ima že 36 članov. Prirediti smo hoteli tudi že veselic, pa nimamo še postavnega dovoljenja. Pisal sem tajniku, pa on od državnega tajnika ni dobil še nič, kar je verjetno.

Imamo tudi čitalnico, v kateri pa ni dosti življenja. Vzrokov je več. Glavni je ta, da Slovenec ljubi bolj čašo mrzlega piva, da se po trudapolnem delu pokrenča, nego da bi se potrudil, pospeti se do višje omike, ki mu je neobhodno potrebna v tem hudem današnjem boju za obstanek. Napredku in splošni izobrazbi v prilog predlagam, da se skliče občni zbor, na katerem se naj volji nove odbornike ali pa potrdi prejšnje in uvedejo marsikake spremembe; morda se potem čitalnica nekoliko oživi in se otrese svojega mrtvila. Udje pa naj ne mislijo samo na zabavljanje in kritikovanje, temveč naj pomislijo, da ni noben človek popoln, brez vseh napak; vsak človek ima kaj

na sebi, četudi je še tako učen in moder. — Zatorej, zberimo se še enkrat, populimo osat in trnje, vse dobro pa pridržimo! Ni nam treba obupati!

Pri sklepu svojega poročila želim, da bi naš priljubljeni list "Glas Svobode" kmalu začel izhajati dvakrat na teden, razširjajoč pravo svobodo m.šljenja in omiko med naš številni narod, ki se muči razkropljen po prostrani Ameriki!

Pozdrav vsem cenjenim somišljenikom. Miklavčev.

Oglesby, Ill., 10. avg. 1906.

Gospod urednik! Prosim, da mi dovolite nekaj prostora v Vašem nam priljubljenem listu "Glas Svobode".

Nedavno sem čital v št. 184 "Glas Naroda" neko zanimivo "Zahvalo" iz Pittsburga, Pa., katero je menda priobčil odbor v imenu čestitega župnika John Mertel-ja od slovenske cerkve na 57 Buttler St.

Ti pristni katoličani naznanjajo po časopisih v imenu črnosuknarja, da bo dne 15. t. m. praznik z 2 slovesnima sv. mašama, dan pred tem praznikom pa zapovedan post; nadalje da se dne 19. t. m. zopet vrši cerkvena slavnost ali blagoslovljenje. Rojakom se toplo priporoča, da v mnogobrojnem številu obiščejo cerkev in da naj vsak daruje po svoji moči!

Pač res ljudomilo to povabilo za ubogega delavca! Komaj dobi svoj težko prislužen novčič, pa že far upije: "Prinesi in prinesi!" In zraven pa zahteva, da bi se izmučen človek naj še postil tisti dan pred farško biro!! Res premeteno zna ta Janez ukreniti vse tako, da njemu več nese. Sramote nima nič, samo da si svoj trebuh debeli in da svojo kuharico ložje hrani z vsakovrstnim živežem!

Mislím, da se je tudi že Pittburškim Slovincem začelo svitati v glavi in da so se končno že naveličali te vedne farške bire. Vsaj pričakoval bi vsak pameten človek to od njih!

Zdi se mi torej, da se temu Mežnarjevemu Janezu ne godi več tako dobro, kakor se mu je pred 2½ letom. Tedaj sem prišel slučajno k njemu, ko je ravno božično biro štel, ter mi pravi: "Baš prav da si prišel danes; pomagal mi boš denar šteti, ker sem ga precej dobil." — Toda to se ni zgodilo, prešteti ga je dal svoji kuharici, — menda zato, ker sta bolj intimna prijatelja!

Skraini čas je torej, da se ljudstvo spametuje in ne nosi več denarja tem črnim trotom človeške družbe. Vsak naj jim pokaže vrata in dá broo v r...! Kar pa se tiče Mežnarjevega Janeza t. j. župnika John Mertel, bi mu pa jaz svetoval, da naj gre rajše nazaj v Minesoto svinje past, kakor jih je nekda, ne pa da bi tukaj itak ubogega delavca-trpina odiral in stem mošnjo polnil sebi in svojo suho kuharico redil; ali pa pojdi delat v tovarno ali v premogokop, potem boš pa že vedel, kako veljavo ima ameriški dolar! —

Dosti za enkrat od tega mojega sosedu; pa še drugič kaj.

K sklepu pozdravljam vse rojake-somišljenike po širnej Ameriki, — Tebi "Glas Svobode" pa želim veliko uspeha. J. B.

Darragh, Pa., 15. avg. 1906.

Slavno uredništvo! Pošiljam Vam naročnino za list "Glas Svobode". Čital sem že mnogo listov, a ta se mi zdi najboljši in najpravičnejši.

Naj bi si ga naročil vsak delavec in trpin!

Z bratskim pozdravom
Anton Kravanja.

Sopris, Colo., 13. avg. 1906.

Pošiljam Vam naročnino in prošim, da mi pošljete Vaš list "Glas Svobode", ker je eden najboljših listov za delavce v Ameriki.

S pozdravom
Frank Čadež.

Katoliška ljubezen v praksi.

Pred nekaj dnevi predaval je naš mornariški tajnik Bonaparte v Cumberlandu, Md., o anarhizmu ter priporočal kot uspešno sredstvo

proti istemu, da se naj vsi anarhisti kar pobijejo kakor psi na cesti, da se naj vsakega obesi, ustrelji in na razne načine muči.

Katoliška "Nova Domovina" v svoji št. 178 z dne 15. avg. t. l. odobrava tako kruto, nečloveško početje in neprikrito izraža svoje veliko veselje, — pač za to, da pokaže, kako ona razume nauk našega odrešenika, ki je rekel: "Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe", in nadalje: "Molite za svoje sovražnike; storite jim dobro, ki vas preganjajo..." itd.

To je jasen znak atavizma (nauk o pododovanju telesnih in duševnih lastnostij)!

Ti prepričani (!) katoliki so svojo krvočelnost pododovali najbrž od svojih prednikov izza časa srednjeveške inkvizicije, ko je tudi tekla nedolžna kri v potokih.

Mi se sicer ne strinjamo z nasilnostmi posameznih anarhistov, a končno so tudi anarhisti ljudje, katere se ne pobija kakor neumno živino.

Listnica uredništva.

A. L., Aylmer, Colo.: Oprostite, ni mogoče priobčiti dopisa v celoti, ker je mestoma nerazumljiv in nečitljiv. Se priporočamo za prihodnjč. — Pozdrav.

John Kumar, 1073 Blue Island ave., City: Vaša grožnja nam ne imponira. Imamo dokaze za to, kar smo trdili; če treba tudi s prisego. Mi torej vztrajamo pri svoji trditvi. — Adijo!

Upravništvo "Amerik. Slovenca" in g. A. Dullerju: Gospodje, ne bodite vendar smešni in ne mešajte preveč stvari, da ne bo še bolj smrdela! Če se tako perete zamorca, isti ostane vendar-le še vedno črn. Je in ostane gola resnica, kar smo pisali v zadevi podpisov v Sojarjevi izjavi.

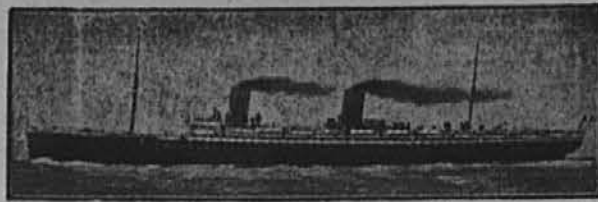
Duhovnik-zapeljivec.

Pred poroto v Cantalu na Francoskem so sodili Antona Anthe-mayona, ki je ustrelil z revolverjem vikarja Andréuxa, kateri je posilil njegovo ženo, ter jo potem zasledoval. Nekoč je prišel k njej na dom, ko moža ni bilo doma, jo stiskal in poljuboval ter jo hotel zopet posiliti; a mož je prišel domov in ustrelil posvečenega prešestnika. Porota je Anthemayona oprostila. — V kaki hudo katoliški državi — recimo v Avstriji — bi ga bili obsodili na smrt.

Direktna zveza z Avstrijo, Ogrsko in Hrvaško

Francoska proga

GLAVNA PREVOZNA DRUŽBA.

New York v Avstrijo čez Havre Basel.
Veliki in brzi parobrodi.

La Provence	30.000 ton.	La Lorraine	22.000 ton.
La Savoie	22.000 ton.	La Touraine	15.000 ton.

Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno hrano na parnikih družbe. Snažne postelje, vino, dobro hrano in razna mesna jedila.

Parniki odplujejo vsak četrtek.

Glavni zastop na 32 Broadway St. New York.

MAURICE W. KOZMINSKI, glavni zastopnik za zapad,
na 71 Dearborn St. Chicago, Ill.

Frank Medosh, agent na 9478 Ewing Ave. S. Chicago, Ill.
A. C. Jankovich, agent na 2127 Archer Ave. Chicago, Ill.
Pavl Sarič, agent na 216-17. cesta, St. Louis, Missouri.

POZOR!**POZOR!****SLOVENC!**

Kadar se mudite v mestu, ne pozabite obiskati rojaka
Frank Bernik, ki je otvoril hotel na
44 Sherman Ave. pri La Salle postaji.

ZAPOMINITE SI:

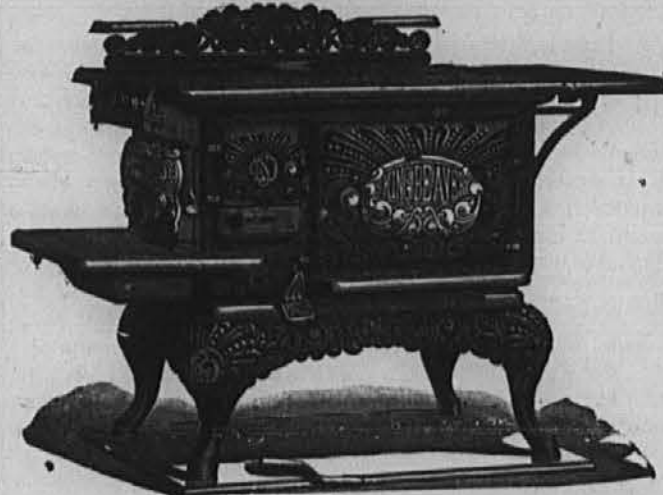
"EDINI SLOVENSKI HOTEL V CHICAGO."

... Gostoljubna postrežba!...

FRANK BERNIK, lastnik.

Ako hočete prihraniti nekaj dolarjev, kupite peči in pohištvo pri

NAS

Jas. Vasumpaur,

na voglu 18 in Paulina ul. Chicago, Ill.

BRATJE DELAVCI!**Cene delnicam so vedno višje.**

Našega novega parobrodnega društva parobrod "Brooklyn", je v evropskih vodah pokazal krasno prosperiteto. Z redno plovitbo je družba pričela v začetku meseca oktobra p. l. Radi tega so tudi cene delnicam poskočile. Še je čas, da si vsaki delavec lahko priskrbi delnice in tako postane sotrudnik tega ogromnega podjetja. Ne odlašajte! Kupite kolikor morate delnic, dokler so še po \$6.00

FRANK ZOTTI & CO.

Na zahtevo dajemo vsakomur pojasnila.

Ta kupon izrežite, napišite in ga pošljite z denarjem na spodaj omenjeni naslov.

Vsaka delnica je vplačana popolnoma, in se nemore več vplačati.

(Incorporated under the laws of the State of Maine)

Frank Zotti Steamship Company.

FRANK ZOTTI, PRESIDENT.

[Inkorporirana po državnih zakonih z glavnico \$2.000.000, od katerih je že \$1.500.000 uplačanih.]

108 Greenwich Street, New York.

Cenjeni gospod:—

S tem predplačam na.....delnic Frank Zotti-jeve parobrodne družbe po \$6.00 komad, in Vam prigibno pošljem svoto od.....dolarjev, katero upotrebite v zgoraj povedano svrhu, in delnice mi prej ko mogoče dopošljite.

S tem se razume, ako predplače prekoračijo preje navedeno glavnico, da mi zgornjo svoto vrnete v celem znesku.

Ime.....

Ulica in št.....

Mesto in država.....

Dne.....190....

Ceki, menice (trate) in poštna nakaznice naj se pošiljajo direktno na:

Frank Zotti S. S. Co. 108 Greenwich St. New York, N. Y.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota.

s sedežem v Chicago, Illinois.

Predsednik: JOHN STONICH, 559 S. Centre Ave., Chicago, Ill.

Podpredsednik: MATIJA STROHEN, 443 Main Str. La Salle, Ill.

Tajnik: MARTIN KONDA, 669 Loomis St., Chicago, Ill.

Zapisnikar: ANTON MLADIČ, 134 W. 19th Str., Chicago, Ill.

Blagajnik: FRANK KLOBUČAR, 9617 Ewing Ave., South. Chicago, Ill.

Nadzorniki: DAN. BADOVINAC, P. O. Box 193 La Salle, Ill.
JOHN VERŠČAJ, 1411 Clarence Ave. Chicago, Ill.
MATIJA STROHEN, 443 Main Str. La Salle, Ill.Pomožni odbor: MARTIN POTOČAR, 564 S. Centre Ave., Chicago, Ill.
MOHOR MLADIČ, 617 S. Centre Ave., Chicago, Ill.
JAKOB TISOL, 9002 Strand St. So. Chicago, Ill.Bolniški odbor: MARTIN SKALA, Box 1056 Ely, Minn.
JOSIP MATKO, Box 481 Claridge, Pa.
MATIJA PEČJAK, 819 Chestnut St. Johnstown, Pa.

VSE DOPISE naj blagovole društveni zastopniki pošiljati na I. tajnika Martin Konda; denarne pošiljatve pa blagajniku Frank Klobučarju.

Ameriški kmet.

A. B. Zimmerman.

Nekega jesenskega večera stal sem na mali železniški postaji v državi Wisconsin in čakal vlaka, da se popeljem proti domu. Nekoliko korakov od železniške postaje stalo je poslopje, skladišče, kjer je kmet uprav razkladal vreče napolnjene z pšenico raz voza. Ko je pa izložil vreče, pride k vodnjaku tik postaje, da si ugasi žejo in napoji konje. Pristopil sem bližje in ga vprašal: "Je li voda dobra, in če ni veš, da je kupiti ni treba." Kmet me pomenljivo pogleda, in reče: "Da. Vodo, edino to še uživamo na deželi brezplačno." Sedaj sem še le opazil, kako je siromak utrujen. Komaj da se je držal po konci. Ko je napojil sebe in živino, opre se na ograjo pri vodnjaku, da počine. "Ste li imeli zločest dan?" Vprašam ga nadalje. Revez pa najbrž ni bil vaju simpatije, ker na vprašanje se je zravnil po konci in me nekako izvedavo pogledoval.

"Ste li vi pridigar?" me vpraša. "Ne," mu hitro odgovorim. "Jaz sem revolucionar." "Ka-a-aj pa je to?" zopet vpraša on.

"To je človek, kateri je nasproten ljudem vaše baže, ki opravljate vse delo, uživajte pa le neznaten del sada, katerega pridelate. A oni ljudje, kojih vi ne poznate, to so ljudje iz boljših krogov, pijavke človeške krvi, izkoriščevalci delavcev, oni pa pograbiyo ves pridelek, za njim poljubno ceno, in uživajo, za kar se je trudil in delal kmet, rokodelc idr."

"Kaj delate tukaj?" upraša me zopet on.

"Čakam prvega vlaka," mu odgovorim.

"Rad bi šel z vami," vzklikne, potem pa prične pripovedovati o težavah minolega dneva.

Pripeljal je žito k ravno temu skladišču vže ob 7 uri zjutraj, da ga proda. Kupčevalci so hoteli kupiti žito za ceno, kakoršna so sami postavili, seveda mnogo pod vrednostjo žita. Kmetu se je zdela cena prenizka, ter zahteval več, kot so mu ponudili. Kupčevalci, vedoč, da kmet drugje tudi ne bo mogel prodati žita niti za to ceno, so ostali trdosrčni in se niso hoteli pogoditi v kupčiji. Kmet se ni dolgo pogajal s kupčevalci, hitro se je odločil, da žita ne proda v zgubo. Obrnil je konje in peljal pšenico do drugega skladišča, 13 milj oddaljenega, misleč, da se mu tam posreči narediti boljšo kupčijo. Prišedši tja, razkril je svojo željo trgovcem. A ti so ga, ko so zvedeli, od kod da je prišel, zavrnil izgovorom, da imajo dovolj žita v zalogi, ter da ga za časa enega tedna več ne kupijo. Siromak se je vrnil nazaj k prvemu skladišču, ter bil primoran prodati žito v svojo zgubo. Potreboval je denar, da preživi sebe in družino.

In ko tako govoreč stoji pred menoj, izmučen, obupan — tip pravega farmerja, navaden, zvest, toda neveden, kako si pomagati pred izsesavajočim monopolom.

"Ali res verujete, datam v onem drugem skladišču ne kupujejo

pšenice ta teden?" ga pobaram.

"Hm, mislim si da," mi odgovori kmet. "Vsaj rekli so mi tako, in da so nakupili, kolikor so mislili kupiti."

"Ali si ne mislite lahko, da so se Vam lagali, in da je moral biti tu kak drug vzrok, da niso od vas kupili žita?"

Sedaj se kmet obrne proti meni in me zvedavo pogleduje. Vedoč, da bi kmet rad kaj več zvedel, pričel sem mu pripovedovati, kaj sem zvedel od nekega železniškega uslužbenca, s katerem sva se spoznala v Milwaukee, Wis., na socialnem shodu. Ta mi je pravil, da so železniške družbe sklenile medsebojno trgovsko pogodbo, kar je pa protipostavno njih čarterja. Toda v svobodnej Ameriki si sme marsikaj dovoliti, seveda kdor ima 'pull'.

Državo Wisconsin si so družbe razdelile v več okrajev, in posamezne železniške družbe so se zavzele kupovati žito le v enem takem okraju. Tako, da ima vsak okraj svojega kupčevalca. Kdor bi pa to pogodbo prelomil s tem, da bi tudi kje drugje kupoval žito, plačati ima \$50 globe za vsakratni prestopke pogodbe.

Vsak kmet ima torej le enega odkupovalca, kateremu mora prodati žito po ceni, kateri ti izsesalci poljubno odredijo; rečemo, mora prodati, ker potrebuje denar. Uboogi kmet dela, trpi, kapitalisti se pa mastijo ob njegovih žuljih.

To je bilo torej vzrok, slabi kupčiji za kmeta.

Na tak način pletejo tudi drugi kapitalisti svoje mreže, v katere se lovi, kmeta, rokodelca in dr. in iz katerih ga pa prej ne izpuste, dokler je še kaj krvi in mozga v njem. Seveda, ko je popolnoma izrabljen in izsesan, potem zadobi zlato svobodo in prazno skledo.

Kmet me je zvesto poslušal, in videlo se mu je, raz obraza, da ne more zapopasti kako zamorejo biti ljudje tako nečloveški, brezobzirni in neusmiljeni.

Zvesta, nepokvarjena kmetička duša, je nevedna, in skoro nezmožna pojmiti lopovstva, kakoršna se dandanes dogajajo.

Sodrugim potrudite se pripeljati kmeta na pot k socializmu. Komur je priložnost dana priti z kmetom v dotiko, poučujte jih o socializmu! Kajti kmet je bodisi v starej ali novej domovini starokopiten, kar se tiče politike. On sovraži socialiste, ker ne pojmi njih principov in ciljev, kar je njemu in splošnemu človeštvu v kvar, in ovira napredek.

VABILO!

Pevsko društvo "Slovan" v So. Chicagi priredi svoj prvi javni izlet dne 30. septembra t. l. in sicer ob lepem ali slabem vremenu na virtu oziroma v dvoranu Lake Side Grow Parke 96. in Ewing ulice. Kraj veselice — zraven F. Klobučarja v So. Chicagi — je vsakemu Slovencu in Hrvatcu že itak dobro poznat. Noben rojak, ki ljubi petje in pozna njega izobraževalni in blažilni pomen, naj bi ne manjkal pri tej pevski veselici. Kjer se petje sliši, je znamenje, da so zbrani tam sami dobrodušni ljudje. Računajoč na to, vabo k obilni udeležbi. Odbor.

ROJAKI OBRNITE SE Z ZAUPANJEM NA NAS!

Ako mi naznanjamo po časopisih, da smo zmožni ozdraviti vse tajne bolezni mož in žensk, storimo to le zato in edino s tem namenom, da one osebe, ki imajo bolezen, katero mi z največjo izurjenostjo in spretnostjo ozdravimo, lahko vedo kam naj gredo, da bodo ozdravile. Mi vabimo rojake k nam, in resno želimo pomagati našim bolnim rojakom. Že nad 25 let smo zdravili vse tajne bolezni mož. Celo življenje smo zdravili bolezni in lahko s ponosom rečemo, da ni bolezni, da bi jo mi ne ozdravili. Mi trdimo, da lahko ozdravimo vse tajne bolezni mož in žensk, kajti to so edine bolezni, katere mi zdravimo.

Naš zavod je najstarejši kar jih je v Zdr. državah. Mi smo dovršili višje šole v Evropi in pridemo iz Vaših krajev. Torej rojaki, ako imate kako bolezen izmed onih katere so imenovane spodaj, ne pomišljajte niti trenutke, temveč obrnite se takoj do nas, in razložite nam v vašem materinem jeziku svoje bolečine in nadloge. Mi vam bodemo pomagali v najkrajšem času. Bodite previdni! Oglasite se pri nas, predno se obrnete do kakega drugega zdravnika.

Zastrupljenje krvi, krč, božjastnost, slaboumnost, zguba moških moči, vse bolezni v želodcu in na jetrih, bolezni v hrbtu in sploh vse tajne bolezni pri moških in ženskah. Preiščemo zastoj in damo tudi nasvete brezplačno.

Uradne ure od 9—5 ob delavnikih, 7—9 zvečer vsak dan. Ob nedeljah od 10—2.

BERLIN MEDICAL INSTITUTE.

DR. DRILL, slovenski zdravnik, s katerim se lahko pogovorite.

703 Penn Ave., 2 nadstropje, Pittsburg, Pa.

Ako se ne morete oglašiti osebno pri nas, pišite nam. Mi vas tudi lahko pismeno ozdravimo. Opišite vaše bolezni v vašem materinem jeziku; pristavite tudi, kako dolgo ste bolni in koliko ste stari ter naredite pismu naslov:

BERLIN MEDICAL INSTITUTE.

703 Penn Ave. Pittsburg, Pa.

VESELJE ŽIVLJENJA.

Tvoji prijatelji, napredek tvojega delovanja in vse druge take reči ti ne prinesejo veselja da življenja, ako te nadleguje neprebavnost. Poskusite si zopet nazaj dobiti svoje veselje do življenja! Najlažje si isto izposlujete če rabite

SEVEROV

Življenski Balzam.

To slavnoznano zdravilo je narejeno iz čistih tvarin, katere delujejo po vsem človeškem sestavu. Nered pretavnih organov, zabanost, neprebavnost in druge take bolezni so prav hitro ozdravljene; glavobol in hrbenica preneha; otožnost se spremni v veselje; kri se očisti okrepča; krepost se povrne starim in bolnikom, in vse sestav telesa postane kot prenovljen in prerojen, ako rabite to izvrstno zdravilo.

Cena 75c.

"Dve leti sem trpela na neprebavnosti. Ko sem pa rabila Severov Življenski balzam sem popolnoma ozdravela. Počutila sem se veliko bolje nego pred več leti, in veliko čvrstejši in veselejši sem postala nego sem bila pred rabljenjem Vasega zdravila. Ozdravilo me je popolnoma moje dolgotranje bolezni." Kath. Težik, Troy, South Dakota.

STEVILKE GOVORE!

ENA doza Severovega Zdravila zoper kolero in drisko je že večkrat zadostovala pri zdravljenju krčev, driske, kolere in drugih bolezni.

SEVEROVO ZDRAVILO ZOPER KOLERO IN DRISKO. Cena 25c in 50c.

ŠEST let je trpela na slabem želodcu Sofija Popek iz Logansport, Pa. Piše da sedaj se ji je vrnil okus; bolečine so odstranjene in postala je popolnoma zdrava ker je rabila SEVEROV ŽELODNI GRENČEC. Cena 50c in \$1.00

DVE steklenici Severovega Zdravila za obisti in jetra ste zadostovali k ozdravljenju Mary Podliška iz Lidgewood, N.D., ki je hudo trpela na bolečinah v hrbtu in obistih. Vsem ljudem, ki trpijo na bolečinah v hrbtu, gospa Podliška najtopleje priporoča SEVEROVO ZDRAVILO ZA OBISTI IN JETRA. Cena 75c in \$1.25

V vseh prodajalnah. :- Zdravniški svet prost.

W. F. SEVERA Co. CEDAR RAPIDS IOWA

P. Schoenhofen Brg. Co's.

Najboljše pivo je

[Se prodaja povsod.

Phone Canal 9 Chicago, Ill.

MATIJA ERKLAVEC.

— 624 So. Centre Ave. —

Edini slovenski krojač v Chicagi naznanja slav. občinstvu, da ima sedaj veliko zalogo vsakovrstnega blaga v izdelovanju novih oblik kakor tudi v popravu starih vse po zmerno nizkih cenah

CHICAGO, ILL.

Kasparjeva državna banka.

623 Blue Island Ave. Chicago, Ill.

plačuje od vlog 1. jan. pa 30 jun. in od 1. jul. pa do 30. dec. po 3 odstotke obresti.

Hranilni predal za \$3. na leto.

Pošilja se denar na vse dele sveta in prodaja se tudi vozne listke (šifkarte).

Denar se posojuje na posestva in zavarovalne police.

VESTI IZ STARE DOMOVINE IN iz jugoslovanskih pokrajin.

Ogerski pravosodni minister — kot izseljevalni agent severonemškega Lloyd!

Kakor znano, ustvarili so na Ogerskem svojedobno zakon, ki ima namen, da se prepreči in omeji vedno bolj in bolj naraščajoče izseljevanje iz dežele. Kdor zapelja koga, da se izseli, se kaznuje; izseljevalni agenti se ostro zasledujejo, in tudi objave inseratov raznih prekmorskih parobrodskih družb se brezobzirno kaznujejo. Razum tega se silijo vsi ogerski izseljenci, da potujejo v New York čez Reko, — kar je popolnoma protizakonito.

S temi zakonitimi določbami bile so holandske in severnonemške pomorske družbe od prevažanja ogerskih državljanov izključene. Toda severnonemški Lloyd znal si je iz zagate pomagati! Pridobil si je na svojo stran takratnega advokata Polonyi-ja, ki je pozneje postal pravosodni minister in tudi kot tak ostal še v nelepji zvezi z imenovano družbo!! Seveda je v tej uplivni poziciji še mnogo izdatneje mogel pospeševati zasebne koristi Lloydove! — Neki ogerski list, ki je vse te Polonyi-jeve lumparije razkril, pozivlja sedaj ministra, naj ga toži. Toda gospod pravosodni minister tega ne stori! — Že ve, zakaj! Tudi en zgled korupcije v takozvanih "višjih" krogih!

Nemška inteligenca.

Jari fantje "Verbanda d. deutschen Hochschüler" v Celju so pred par dnevi v kavarni "Hausbaum" deset socialnih demokratov, ki so mirno sedeli pri neki mizi, brez vsakega povoda nesramno izzivali, čes, da kar žro, a nič ne plačajo i. dr. Seveda so jih slišali. "Arbeiterwille", graško glasilo socialnih demokratov, te inteligentne fantiče pozove s satisfakcijo ter jih naravnost imenuje *Lausbuben!* Lepa banda to! Dvanajst jih je bilo od tukajšnjega "jungmannschaft", na čelu jim "plemenit" pobič Gosseleth. Heil — nemška kultura!

Za reveže.

Pokojni ravnatelj Kranjske industrijske družbe, g. Karel Luckmann, je zapustil med drugim revežem v občini Jesenice, Koroška Bela, Bled, Srednja vas v Bohinju, Bohinjska Bistrica, Trzič in Ljubljana po 2.000 K. 1.600 K je zapustil za ustanovo za reake brez razločka narodnosti.

Glede smodnišnic na ljubljanskem polju

začel je mestni magistrat po naročilu županovem energično akcijo, da se za sedaj natančno pregledajo in temeljito popravijo strelovodne naprave na vseh smodnišnicah in municijskih skladiščih in da se kar najhitreje premeste vsa ta skladišča, ki za Ljubljano in okolne vasi pomenijo silno nevarnost, z ljubljanskega polja.

Štrajh pekarskih pomočnikov v Ljubljani.

Pekovski pomočniki v Ljubljani so nedavno stopili v štrajk, ki večinoma še danes traja. Mesto sedanjne oskrbe zahtevajo dnevno mezdo 1 K 40 v. Nekaj pekarskih mojstrov se je vdalo tej zahtevi, dočim jo je večina odklonila.

Zopet en "nadbog".

Pred nekaj časom je oko postave poiskalo zloglasnega kaplana iz Škal v Saleški dolini na Stajerskem, z imenom Rabuza, in ga dalo s primernim spremstvom odvesti v sosedni Šoštanj, kjer bo začasno interniran zbog tega, ker je kot veroučitelj v šoli na Plešivcu neko učenko "poučeval" posebej o *deviški čistosti*, kar se po avstrijskih postavah kaznuje s težko ječo od enega do petih let. To prase v talarju je prav tistega tipa človek, kakor prvi bojovniki črne garde na Kranjskem. Kaplan Rabuza je ustanavljal "Marijine družbe", "Mladeniške zveze", "družbe treznosti" in "družbe sv. čistosti" ter preganjal "Slov. Narod" in vse napredne in prosto misleče ljudi z največjo hudobijo. Po klerikalnih listih je ta "nadbog" priobčeval bedaste član-

ke, v katerih je na najnesramnejši način opravljal poštene občane. Na shodu, ki je bil pred kratkim v Pesjem, je hotel govoriti proti moder- ni šoli in proti razdružitvi zakona, a ni prišel do besede, ker je bil shod poprej razgnan. Podrobnosti to delovanju tega "božjega namestnika" pridejo na dan pri obravnavi.

Nadškof v preiskavi.

Proti zagrebškemu nadškofu dr. Posiloviču je uvedel Vatikan preiskavo radi zapravljenosti. To preiskavo je poveril škofu Palunki, ki je že dospel v Zagreb. Kakor se čuje, se namerava Posiloviču imenovati pomožnega škofa, ki bo zanj opravljal vse posle. Zanimivo je, da so nadškofa denuncirali v Rimu gosposdije okoli klerikalnega "Hrvatstva" in sicer iz maščevanja, ker je odtegnil njihovemu listu izdatno svojo gmotno podporo! Takšni so klerikalci!

Boj za svobodo.

Znameniti ruski pisatelj in prvobornik za človeško svobodo in za osvoboditev ruskega naroda posebej, Maksim Gorki, ki biva že dalj časa v Ameriki, izdal je pred kratkim naslednji poziv:

"Amerikanskemu narodu!

Čar je duno razpustil! Kakor list na drevesu, trese se za svoje življenje, osobito pa za svojo moč. In ne meneč se za ničesar, — samo da si ohrani svojo oblast, — je z jedno potezo uničil vsako svobodo ruskega naroda, krojega bože na vsak način obdržati pod pritiskom samodrštva.

Ruska vlada hoče postopati sedaj še ostreje z ljudstvom. — Krvniki, razbojniki, ki s krvavimi rokami vladajo, in katerim je ljudstvo že mnogo trpkih resnic povedalo v obraz, — se hočejo zato strašno maščevati. Krvoželjni, v prelivanju nedolžne krvi navajeni, ne slišijo in ne marajo slišati v nebo upižočih glasov. Hočejo uničiti voditelje naroda, da se z narodom samim boré do konca, — dotlej da ga popolnoma ukrotijo. Narod sam pa izmučen sanja lepe sanje o miru, civilizaciji in o pokopanih človeških pravicah.

Krvava križa smrti plapolala bo- o nekaj mesecev nad zemljo, — in zemlja bode pogoltna na tisoče in tisoče nedolžnih žrtev, — žrtev, koje so prepričane, da ima vsak človek pravico do življenja. Žene in otroci bodo pokončani, — in slišalo se bode upitje po rešitvi, po svobodi križem vsega civiliziranega sveta, dokler ne utihne v morju nemogočnosti. In ljudje, domoljubi, ki se hočejo ustavljati nezaslišanim krivicam carske vlade, bodo po- ončani; v potokih bo tekla njih kri.

Ali je človeštvo v resnici civilizirano? Jaz ne mislim. Mi kažemo samo na zunaj bratoljubje, borimo se le navidezno za človeško svobodo in se varujemo delati komu krivico. A to ni zadosti. Če moji sosedje napadejo nedolžne ljudi v njih domovanju, in jaz, mesto da nedolžne branim, zaprem oči in zatisnem ušesa, da ne čujem joka in stoka: — ali sem potem jaz civiliziran človek? Ali se zamorem imenovati takega, ako živim v kraju, kjer se dan na dan mori, krade itd., a jaz niti z mazincem ne ganem, da se takemu početju stori konec?

Ljudje, ki nimajo nikakega smisla za bratstvo vseh narodov, niso civilizirani, ne morejo se ponasati z omiko, nego so barbari. Ljudje, koji mirno gledajo, kako se pred njenimi očmi preliva nedolžna kri, niso omikani, nego siti sebičneži.

Zemlja je za vse ljudi, in vsak ima pravico do življenja. Vse mora vezati sveto čuvstvo bratoljubja. Kdor to čuti, ne more mirno gledati stradanja in pobijanja svojih sbratov, najsi bodo ti že ali Nemci, Židi ali Rusi. Medsebojna ljubezen narodov, to je prava civilizacija! Zato morajo vsi omikani narodi pomagati nesrečni Rusiji in ruskemu narodu. To je njihova sveta dolžnost.

Pomagajte uničiti ruske pijavke, ki izsesavajo narodu krv! Dolžnost človeka je, pomagati človeku!

Ali so v tej deželi ljudje? Se bo li slišal moj poziv?

Maksim Gorki.

PAULINA ŽAGAR,

1516 Hecla Street,

CALUMET, MICH.

Velespoštovani gospod Collins M. I.

Najprvo Vam naznanjam, da sem se po 3 teenskem rabljenju Vaših zdravil več ko polovico bolje počutila, a sedaj moram reči, da sem zdrava hvala Bogu vsi znaki moje bolezni so popolnoma izginili in celo telo se mi je ojačalo, tako, da se moji znanci čudijo ko im pripovedujem ovaših čudovitih zdravilih. Nikdar nisem mislila, da bi Vi mene od tako težke bolezni ozdravili, pa ste me hvala Bogu, in Vam se lepo zahvaljujem, ker sedaj vem, da ste Vi en učeni in hvale vredni zdravnik, ker je in bolezni, katero bi Vi ne ozdravili, pa ste tudi mene ozdravili od tako težke bolezni, katero sem trpela 7 let in pol in od katere me ni eden tujkajšujih zdravnikov ni mogel ozdraviti, ker vsaki mi je rekel, da mi ni nič in da ne ve kakšna bi mogla biti moja bolezen, ker ničesar ne razumijo kakor denar pobirati. Ako človek ne bi bil bolan bi mu tudi ne bilo teba zdravnika in ne bi denarja zastoj proč metal. Jaz sem sedaj zdrava hvala Bogu, mene sedaj nič ne boli, zato priporočam vsakemu, kateri je bolan, da se obrne le na slavnega in učenega zdravnika Collinsa, ker verujete mi, da je on najboljši zdravnik na tem svetu in jaz mu ostajam hvaležna do zadnjega časa moje življenja. Ozdravljena sem od nečiste, otrovane krvi, od belega toka, bolečin v trebuhu in maternici, od glavobola, bolečin v rokah in nogah, prebadanja v križu, prstičev in slabosti telesa. Prosim,

da Vi to pismo prepisate in priobčite Rojakom ter ostajam hvaležna

Paulina Žagar,

1516 Hecla Str., Calumet, Mich.

Dragi Dr. E. C. Collins M. I. New York.

Jaz Jozef Pavlič Vam naznanjam in Vas srčno zahvalim za Vaše zdravila, ki ste mi jih pošiljali. Vaša zdravila so moji ženi tako nucala, kakor ste Vi meni spročili. Zda je čisto popolnoma zdrava hvala Bogu, in moj dragi sinček je čvrst ter ni udan nobeni bolezni, zato se Vam dragi zdravnik iskreno zahvalim za Vaš trud in zdravila ter Vam ostanem hvaležni

Jozef Pavlič,
Box 334 Aspen, Colo.

V. S. Jovanovich,
New Albany, Ind.

Poleg teh imamo še mnogo zahvalnih pisem, ketere so nam v zadnjem času pisali rojaki zahvaljujoč se za nazaj zadobljeno zdravje, katerih pa radi pomankanja prostora ne moreno tukaj priobčiti.

ROJAKI SLOVENCI iz tega sami lahko razvidite kje je resnica, zato pazite kamu poverite zdravljenje svoje bolezni, kajti mi, kateri gledamo za splošni blagor in korist naših rojakov, vam svetujemo in priporočamo, da se v slučaju katere koli bolezni obrnete edino le na:

Dr. Collins N. Y. Medical Institute,

140 West 34th Street,

NEW YORK, N. Y.

ker on je edini, kateremu je vsaka bolezen popolnoma in temeljito znana ter edini zamore v resnici garantirati za popolno ozdravljenje vsake bolezni kakor: bolezni na pljučah, prsih, želodcu, črevah, ledvicah, jetrah, mehuru, kakor tudi vseh bolezni v trebušni votlini, bolezni v grlu, nosu, glavi, nervoznost, živčne bolezni, prehudo utripanje in bolezni srca, katar, prehlajenje, naduho, bronhialni, pljučni in prsni kašelj, bljuvanje krvi, mrzlica, vročina, težko dihanje, nepravilno prebavljanje, revmatizem, giht, trganje in bolečine v križu, rokah, nogah, ledjih in boku, zlato žilo (hemeroide), grizo ali preliv, nečisto in pokvarjeno kri, otekle noge in telo, vodenico, božst, slabosti pri spolnem občevanju, polucijo, nasledke onanije (samo izrabljevanja), šumenje in tok iz ušes, oglušenje, vse bolezni na očeh, izpadanje las, luske ali prh na glavi, srbenje, lišaje, mazulje, ture, kraste in rane, vse ženske bolezni na notranjih organih, neurastenični glavoboli, neredno mesečno čiščenje, beli tok bolezni na maternici i. t. d., kakor tudi vse ostale notranje in zunanje bole ni. On je prvi in edini, kateri ozdravi jetiko in Sifilis, kakor tudi vse TAJNE SPOLNE BOLEZNI MOŠKE in ŽENSKE. (Zdravljenje spolnih bolezni ostane popolnoma tajno.)

Da pa vsaki bolezen natančneje spozna, naj piše po obširno knjigo „Zdravje“ katero je napisal slavni Dr. E. C. Collins M. I., katera je potrebno, da se nahaja v vsaki Slovenski družini in katero vsaki dobi zastonj, ako pismu priloži nekoliko pravnih znamk za poštnino.

ZATORAJ ROJAKI! Zakaj da bolujete in upite? VSE VAŠE BOLEZNI, TRPLJENJA IN SLABOSTI točno opišite v svojem materinem jeziku — natanko naznanite koliko ste stari, kako dolgo traja bolezen in vse druge podrobnosti ter pismo naslovite na sledeči naslov:

Dr. E. C. COLLINS,

MEDICAL INSTITUTE.

140 West 34th St.,

New York, N. Y.

Potem smete biti prepričani v najkrajšem času popolnega ozdravljenja. Za tiste, kateri želijo sami osebno priti v ta zavod, je isti odprt od 9-ure zjutraj do 5 popoldne. Ob nedeljih in praznikih od 10-ure popoldne do 1 popoldne.

Edina vinarna, ki toči najboljša kalifornijska in importirana vina. Kdor pije naše vino, trdi, da še ni nikdar v svojem življenju pokusil boljše kapljico. Vsi dobro došli!

Rojaki, naročujte si "Gl. Svobode."

NAJEMNIK & VANA,

IZDELOVALCA

sodovice mineralne vode in drugih neopojnih pijač.

82-84 Fisk St. Tel. Canal 1405

Vsem rojakom priporočam svojo fino urejeno

GOSTILNO

na 257 - 1st Ave, Milwaukee, Wis.

Postrežba točna in solidna. Vsak potujoči Slovenec dobro došel.

C. HOFBAUER.

Nazdar rojaki!

Slovenec in drugim bratom Slovanom priporočava svoj lepo urejeni

Saloon

Točiva vedno sveže pivo in pristne druge pijače. Raznovrstne fine smodke na razpolago. Za obilen poset se priporočava

brata Košiček

590 S. Centre Ave. Chicago, Ill.

PRAVA POT DO DENARJA.

Hranite ga, ter vložite ga na zanesljivo banko, kjar bode varen.

Popolnoma zanesljivo vloženo je v

INDUSTRIAL SAVINGS BANK

652 Blue Island Ave.

Svote, vložene do 12. julija, obrestujem s 1. july naprej. Ustanovljena 1890.

VSAKO SOBOTO ODPRTO DO 8 URE ZVEČER.

Jakob Dudenhofer

VINOTRZEC

339 Grove Street, Milwaukee, Wisconsin.

Priporočam vsem slovenskim salonom svoja izvrstna vina in likerje. Ima v zalogi tudi importirana vina likerje, kakor tudi lastnega pridelka.

P. J. DEDRICH je pooblaščen sprejemati naročila in denar.

ATLAS BREWING CO.

sluje na dobrem glasu, kajti ona prideluje najbolje pivo iz českega hmelja in izbranega ječmena.

LAGER MAGNET GRANAT

Razvažam pivo v steklenicah na vse kraje.

Kadar otvoriš gostilno, ne zabi se obrniti do nas, kajti mi te bomo zadovoljili.

Mirko Vadina

priporočam bratom Slovincem svojo BRIVNICO.

390 W. 18. St. Chicago.

Pozor rojaki!!!

Potujočim rojakom po Zdr. državah, onim v Chicagi in drugim po okolici naznanjam, da točim v svojem novourejenem "saloonu" vedno sveže najfinejše pijače — "atlas beer" in vsakovrstna vina. Unijeke smodke na razpolago. Vsace-mu v zabavo služi dobro urejeno kegljišče in igralna miza (pool table). Solidna postrežba zagotovljena.

Za obilen obisk se vlijudno priporočam:

MOHOR MLADIC
617 S. Centre Ave. blizu 19
ulice CHICAGO, ILL.

Poštnim potom lahko vlagate denar.

Da zamoremo vslužiti, tudi zunanji vlagatelj uvedli smo da vloge sprejemamo poštnim potom. Vi lahko denar na vsaki pošti za nas vložite s pripombo naslova. Vloge sprejemamo od \$1.00 naprej.

Pišite po navodila na

SOUTH CHICAGO SAVINGS BANK

278—92nd Street

Chicago, Ill.

ZADOVOLJSTVO V ŽIVLJENJU

se uživa, ako sta mož in žena popolnoma zdrava. Osebe, ki so težko bolne na želodcu ali jetrah, so vedno omerne, nezadovoljne in sitne. Naobratno so pa osebe, kojih želodec redno prebavlja zavžito hrano, odločne, vesele in polne življenja. Vsekako pa ima lahko vsak človek zdrav želodec, ki redno prebavlja, ako le rabi

Trinerjevo zdravilno grenko vino,

ki pospešuje siast do edi in prebavnost. Ali veste, da pomeni trdno zdravje, ako se dobro prebavljena hrana spremeni v telesu v čisto kri, ki je glavni pogoj življenja.

Naročila za ta pripomoček so tako ogromna, da so pričeli to izvrstno sredstvo kar na debelo ponarejati, da bi varali ljudstvo. Ali naši čitatelji vedo, da je edino pristno

Trinerjevo zdravilno, grenko vino

najboljše domače zdravilo in namizno vino na svetu.

**Dober tek.
Izborna prebavljanje.
Trdno zdravje.**

To je zdravilo, kakeršnemu ni para na svetu. Ako je rabite, odvzimate mnogo boleznih od sebe. Rabite je, da vam bodo boljše dišale jedi, kot krepčalo in čistilca krvi, branite boleznih.

POZOR! Kedarkoli rabite Trinerjevo zdravilno grenko vino kot lek, tedaj ne smete uživati drugih opojnih in slabih pijač.

V LEKARNAH

V DOBRIH GOSTILNAH

Jože Triner

799 So. Ashland Ave.,

CHICAGO, ILLINOIS.

Mi jamčimo za pristnost in polno moč naslednjih specialitet:

Trinerjev brinovec, slivovka, tropinjevec, konjak.

RAZNO.

Preveč Mick.

Neki slovenski gostilničar je imel dvanajst uslužbenk, ki so mu služile kot natakarice, kuharice, sobarice, dekle itd. Slučaj pa je nanesel, da so vse dobile pri krstu ime — Marija. Ker so vse zahtevale, da se jih kliče le s krstnim imenom, je uljudni gospodar drage volje ugodil tej želji. Da bi pa ne bilo kaknega nesporazumljenja in zmešnjave pri klicanju, je določil za nje ta-le imena enakega pomena: Micki, Micika, Marička, Marica, Minka, Minca, Mina, Marija, Mira, Mica in Maruša.

S papežem je govorila.

Med zadnjimi slovenskimi romarji, ki so šli gledat v Rim prejšnjega papeža Leona XIII. ter poljubovat njegovo copato, je bila tudi neka gorenjska ženica. Ko se je vrnila domov, uprašal jo je sosed: "No, kaj si videla in slišala imenitnega v Rimu?"

Ženica mu ponosno in veselo odgovori:

"S papežem sem govorila!"

Sosed:

"Kaj pa si govorila z njim?"

Ženica:

"Ko sem prišla do njega, sem mu ponudila bankovec za sto lir, on pa ga je zagrabil z velikim veseljem in rekel: "Bravo, bravo!"

Godčev odgovor.

Pri izpraševanju za velikonočno spoved je župnik uprašal godca Jurja:

"Jur, kaj misliš, da pride v nebesa kak godček?"

Godce mu odgovori: :

"Enkrat je bil že prišel eden do nebeskih vrat. Ko mu jih sv. Peter odpre, pa vidi v nebesih same, grde stare babe in da še celo nobenega farja ni med njimi. Zato se hudo prestraši pred tako družbo ter se urno poslovi od ključarja Petra, da si poišče bolj kratkočasnega bi-vališča."

Plačilo za dobra dela.

Kmetica: Naši predniki so bili bolj goreči kristjani, kakor smo sedajni kmetje. Poglej, na kako strmih hribih stojé cerkve okrog in okrog! Vse te so sezidali naši predniki z velikim trpljenjem, ker so morali kamenje in druge pri zidanju potrebne reči znositi na svojih hrbtih iz nižav na hribe. Bog jih je za taka dobra dela gotovo bogato poplačal.

Kmet: Seveda jih je poplačal, če ne z drugim, pa vsaj s tem, da jih je za več let prej, kakor bi drugače morali živeti, poklical iz te solzne doline in jih tako rešil iz krempljev njihovih črnih mučiteljev.

Prepovedano kajenje.

Angleška višja zbornica je sprejela soglasno zakonski načrt, ki strogo prepoveduje mladini izpol 16 let kajenje in sploh uživanje tobaka. Policaji, orožniki, učitelji in drugi zaupniki imajo pravico, vsakogar na cesti ustaviti, ako kadi, a še ni izpolnil 16. leta. Kakor kadilci, tako so kaznivi tudi vsi tisti, ki mladoletnim prodajajo tobak ali jim dajejo denar zanj.

Pijavko je požrl.

23letni mornar Simon Opvič v (Tratu. Imel jo je pripravljeno za mogo, ki ga je bolela, ko je pa bil ponoči žejen, zgrabil je kozarec z vodo, v kateri je bila pijavka, in jo požrl. Zdravnik mu jo je še živo spravil iz grla, kjer mu je obtičala.

Duhovni prasce.

Okrožno sodišče v Liberčih je obsodilo župnika Schlenza zaradi mnogobrojnih oskrumb v 15mesečno ječo.

Ločiti se hočeta.

švedski prestolonaslednik Gustav Adolf in njegova žena, rojena princezinja Councnaught. Poročena sta šele eno leto.

Najboljša vera.

Mikado (japonski cesar) išče na ravnokar v glavnem mestu Tokio vršecem se mednarodnem verskem kongresu pravo vero.

Ze sedem let peča se japonska

komisija, ki se je nalašč v to svrhu sestavila, z verskim uprašanjem in preiskuje, katera vera bi bila za sedajne čase najbolj primerna, — in sedaj bo razglasila rezultate svojih raziskovanj pred zastopniki vseh veroizpovedanj, ki so na ta kongres povabljeni, da oddajo svoje mnenje.

Kakor se glasi v poročilu komisije, časti in moli se na Angleškem neka boginja *Guinee*, koje vrhovni duhovnik je neki gospod z imenom *MacMoney*. V Ameriki pa je najvišji bog *dolar*: kakor se vedno čita po listih, se amer. privrženci te vere (kapitalisti) ne ustrašijo tudi pred človeškimi žrtvami (razne nesreče v rudnikih, tovarnah in drugih podjetjih), katere darujejo temu svojemu bogu; pa tudi razne živali sprejema kot daritev, katere mu n. pr. v Chicagi darujejo v posebnih svetiščih, imenovanih "Chicaške klavnice". Koljejo se svinje, goveda, mačke, podgane, najsi bode že bolne ali zdrave, to je tem duhovnikom vseeno; potem se to meso seseka, zmeša in napolni v zato pripravljene posode in črevesa. In v veri, da bodo dalje živeli in bolj zdravi, kupujejo Amerikanci te verske svetinje, ki se v navadnem življenju imenujejo konzerve, in klobase, — in so celo še tako plemeniti, da to svojo "vero" širijo tudi med druge narode.

V Maywoodu so trije prebrisani ptiček zvršili najpredznejšo tatvino. Vkrali so namreč osem milj dolgo bakreno žico, katera je bila ravnokar nategnena na telefoničnih drogih. Tatvino so zvršili pri belem dnevu in ljudstvo, ki jih je videlo stikati žico, si je mislilo, da so tatiči vposlenci telefon družbe. Ptičkom se sedaj niso prišli na sled.

Smrt chicaškega milijonarja Marshal Fielda, ki je bil pravi tip "višje" družbe, je pokazala, kake vrste ljudje so ti bogataši, in da ne iskriščajo samo delavca, temveč goljufajo tudi državo. Pravo vrednost svojega premoženja ni nikdar napovedal ter si na ta način krivično pridržal do pol milijona letnih davkov od svojega kolosalnega premoženja, broječega okrog \$180,000,000.

Finančni anarhist John R. Walsh, predpodoba ubeglega Stenslanda, se je izvil iz krempljev justice. O tem je vse časopisje tiho in se malo briga za postopanje proti roparju občinstva.

Hudiča, ali že nismo prej konstatirali, da se Walshu ne bo nič slabega pripetilo.

125 milijonov tolarjev, ki tišči za Walshovim hrbtom, niso brez vpliva; nekdo je napravil lep denar, in čigav je?

Iz Rima se poroča, da je 31. jul. nadškof Taverna iz Cube papežu predstavil newyorškega Italijana-kapitalista po imenu Palmieri. Papež ga je sprejel v posebni audienca, kot poslanca W. R. Hearsta, večkratnega ameriškega milijonarja, ki je daroval \$32,000 za ponesrečence ob času bluvanjanja Vesuva na Italijanskem.

Cerkevni princ je spodej na svojo lastno sliho zapisal svoj papeški blagoslov in potem rekel poslancu: "Gospod Palmieri, oddajte to sliko g. Hearstu kot moje najvišje priznanje in pohvalo za njegovo zaslužno delo."

Za denar se dan danes vse dobi, potem bodisi blagoslov ali nebesa!

NAZNANILO.

Podpisani naznanjam rojakom po Ameriki, da sem pripravljen vsakomur, ki bi se hotel naseliti na kmetije, posredovati brezplačno. Prodajam zemljišča od 10 do 50 tolarjev (acer). Tudi dajem zemljišča v najem. Nadalje, ako si kdo izbere (homestead) 160 acers, pripravljen sem mu pomagati kakor sem rekel brezplačno.

V vsih tozadevnih informacijah obrnite se zaupno na

M. P. Pazderic

P.O. Box 192 Larimore, N. Dak.

MED NEBESKIMI SVETovi.

NARAVOSLOVNE ČRTICE

Urejuje črnomaljska preta.

III.

Če je toraj Mars obljuden, če sta zrak in voda navzoča, pripoznati se mora, da je tamošnje ljudstvo prisiljeno k grajenju izvrstnih vodovodnih naprav, ako se hoče obdržati pri življenju. Napeljanje vode na Marsu iz polarnih morij v notranje, tropične dežele je za Marsjane bolj važno, kot vsakoletno preplavljenje zemlje po Nilu za Egipčane.

Poleg belih in modrih pasov in lis so astronomi opazili tudi zelene in rudeče pokrajine, ki so težje uganjlive kot bele in modre. Profesor Lowell, opirajoč se na večletno opazovanje in na fizikalne in geološke nauke, pravi, da so rudeče lise puščave in zelene pa obdelana zemlja, ker se spreminjajo v barvi po letnih časih. Več; Lowell je pokazal, da leže vse te spreminjavalne zelene lise ob modrih nitih, zvezane medsebojno v podobni mreže in katere se iztekajo ali v južno ali severno vodovje.

Te niti, kanali so po Lowelle-vev in Schraparelli-jevem mnenju zgrajeni, kakor prej omenjeno v potrebo skrajnega življenjskega obstanka.

Lowell, najpridnejši opazovalec Marsa, je naštel skoro 400 tacih vodovodov. Astronomi so se več let branili verjeti tem trditvam in rekli so, da so te prikazni le očesna slepila in se tega tako dolgo držali, dokler ni Lampland s fotografiranimi slikami dokazal, da so Lowelle-ove trditve opravilene.

Da so to umetno narejeni vodovodi in ne naravni, se sklepa iz tega, ker so enakomerno razdeljeni in napeljani iz osmih pokrajin — morjev — v ekvatorične točke rudečkaste dežele — pustinje, vode skozi zelene, spreminjavalne lise — polja. V te dolge, modre lise se tekajo druge, tudi modre niti, ki vodijo ravno navzkriž, ter mrežijo na ta način celi planet Mars. Te (najbrž vodne) niti so tako ozke, da se jih ne bi opazilo, če bi ne bila njih dolgost po več tisoč kilometrov. In ravno ti kanali, ker so tako simetrično razdeljeni, dajejo našim učenjakom povod, da niso naravni, marveč, da so zgrajeni od bitij, katerih um je zelo razvit in katerih stroji daleč presega naše strojne pripomočke.

Razum teh prikazni opazujejo zvezdogledje se neke tretje lise, ki se redno — okroglasto razprostirajo v zelenkastih — poljskih — pokrajinah, tam kjer se križata dva kanala. Eni trdijo, da so to jezera, a zopet drugi, da so to Marsova mesta, kar je bolj verjetno; kajti naravno je, da se skoro pri vsakem križanju modrih trakov ne morejo nahajati jezera, pač pa lahko mesta, katerim služijo kanali v transportne namene, in jih tudi preskrbljujejo z vodo. Vrhu tega so te lise le deloma višnjekavste, a okrog njih so pa rujavkasta kolesa, ki se v barvi le enkrat v letu spremenijo, in takrat postanejo črna bela in druga je bolj rujava — to znači zimski čas; tudi so te rujavkaste lise jako ekonomično zgrajene okoli višnjevitih trakov, kar se razlaga iz varčnosti vode samo ob sebi.

Taki kanali, če so umetno narejeni, najbolj svedočijo včlikanski napredek v inženirstvu Marsnega — človeka.

Napredek v inženirstvu in kopanje teh kanalov me je spomnilo na neko malo dogodbico, ki se je pripetila v Chicago, v nekem kranjskem solunu na Center ulici. Čitalce te črtice bode mogoče zanimalo in radi tega bom to dogodbico v par vrsticah popisal.

Pred leti prišel je v Chicago nek slovenski rokovanjč in dobil delo pri nekem listu. List je še tako precej dobro uredoval, a kmalu se je masiti člankarje in se spomnil, da je nekoč delal na tovorni prevozni ladiji kot kurjač, ravno tako je pa vedel, da stric Sam potrebuje izve-

banih inženirjev za Panamski prekop. Vloži prošnjo in kmalu se vest raznese po Chicagi, da urednik onega lista je imenovan inženirjem za Panamski prekop. Bili smo v krčmi in se tudi mi pogovarjali o njegovi dobri službi; nekdo pa, ki je poslušal naš pogovor, prijel se je za trebuh in začel krohotati kot norec. Mi ga gledamo in mislili smo, da je obnorel, ali potem ko se je potolažil in smeh ustavil, nam je povedal, da oseba, ki se toliko hvalisa s svojo vednostjo o inženirstvu, še ne ve, kaj je para, nadalje nam je povedal, da je z njim na ladiji delal in da sta tako pridno z lopato v rokah po premožu udarila in "štimo držala".

Seveda ta inženir ni šel v Panamo in še sedaj čaka družega poklica. Če bo čital ta članek, naj se odpoči na Mars, tam gotovo rabijo novih moči.

IV.

Mars, kakor vemo, je približno šestkrat manjši od Zemlje. Iz tega se sklepa, da je zračni tlak tudi šestkrat manjši, ali z drugo besedo stvari tehtajo manj na Marsu kot na zemlji; zračni pritisk na nje ni tako ogromen kot na Zemlji. Toraj čim manjši je planet, tem večja, gorostasnejša morajo biti njega bitja in stvari, ako se sklepa po zračnem tlaku, vzlic temu, da je čudno slišati, da žive na manjših svetovih velikani. Če bi mi — Zemljani zamogli priti na eno onih orjaških zvezd, ki so v primeri z Zemljo kot muha napram slonu, tehtali bi več stotov, in trebali bi strojev, ako bi se hoteli premikati iz kraja v kraj, ako bi hoteli hoditi, ker je zračni pritisk tam hujši kot tu. Na Marsu prilično eno šestino toliko, kakor bi, če bi dospel na Zemljo. Poprečno Marsjan je proti Zemljanu stršanski velikan; on mora biti šestkrat večji in debelejši od nas, ravno tako pa mora biti marsjanski človeški stroj šestkrat močnejši kot zemeljski; vzlic temu je pa Marsjan zmožen premikati se z mnogo večjo spretnostjo kot pa zemeljski prebivalec. Po matematiki je Marsjan v stanu z lahkoto zmetavati ali nametavati po 100 kg. težka bremena na jeden obrok in je zmožen opravljati delo šestdesetih Zemljanov. Marsjan pa zamore kopati kanal in metati zemljo (z rokami namreč) s tako silo kakor naše parne lopate, ki kopljejo prekop čez Panamo.

"O, jaz uboga reva!" Zmislil sem se, da sem svetoval onemu inženirju iti na Mars. Ali ubogi revček, ako še ni šel, recite mu, da naj ne gre!

Ozrem se na okoli, ali kako se začudim, ko zapazim, da se nahajam nad Marsom in vreča napolnjena z v nebo vpijočimi grehi stoji, ne da se premika. Situacija je bila malo nerodna, kajti rad bi se bil ustavil na Marsu in srečal s Prešernom in Kopitarjem. Vreča je stala nepremična, bal sem se, da to so prednebesa, kjer mora čakati odrešenja, pa zopet bisaga s kruhom in vinom ali sladkorjevcem, katero mi je dal Slomšek, tolažila me je in udal sem se usodi. Vedel sem, da kruh in sladkorjevec sta dobro blagoslovljena in da stradati in po pijači hrepeneti mi ne bo treba, radi tega sem odprl zopet knjigo in čital dalje: (Dalje pride.)

Katoliški duhovnik.

Pod to rubriko priobčevali bomo od časa do časa razne zanimivosti iz življenja katoliškega duhovnika, ki ga posebno označujejo in osvetljujejo njegovo sebično delovanje za ljudstvo. Večina naših čestitih čitateljev sicer že itak dobro pozna te vrste ljudi, a najdejo se tuptam še nekateri, ki se ne morejo otresti zastarelih predsodkov in se znebiti nekakega svetega strahu pred katoliškim duhovnikom, kateri se jim zdi nedotakljiv in vzvišen nad navadnim človekom.

A v naslednjih slučajih bomo dokazali, da so ti maziljenci čisto navadni ljudje z vsemi mogočimi slabimi lastnostmi, katere se morajo pri njih tem ostreje obsojati, ker se duhovnik šteje med omikance in hoče biti učitelj drugim.

Takih učiteljev in voditeljev, ki nam tako slabe zglede dajajo, pa mi ne maramo. Mi si že sami znamo pomagati in sami vemo, kaj je prav in kaj ni prav.

Skušali bomo meglo pregnati, v katere se tava velika večina naših rojakov po Ameriki, in če se nam posreči, odpreti jim oči, smo svoj namen dosegli in izvršili en del našega kulturnega in socialnega programa.

Svoje rojake-somišljenike pa prosimo, da nam pri tem delu pomagajo in nam hitro poročajo, kadar v tem oziru kaj zanimivega zvedo.

Za danes priobčujemo žalostno povest, ki se je pripetila v stari domovini, v Ljubljani.

I.

Zrtev duhovniške požrešnosti. Znani ljubljanski knjigovez Jožef Novak se je poskusil ustreletiti. Tudi "Slovenec" (glasilo kranjske duhovniške stranke) je poročal o tem poskušnem samomoru nekako posmehujoče in končno omenil, da je Novak pred poskušnim samomorom zapustil pismo, v katerem se poslavlja od Poljan z besedami: "Bog te obvari, skopi svet." No, duhovniki so stvar malo zasukali, tako po jezuitsko! Kajti v tem pismu se Novak ni poslovil od Poljan, marveč je razložil, kaj ga žene v smrt. Teža duhovna gospoda seveda ni bila vesela; a zvižaja, s katero se je hotela potegniti iz zadrege, ne bo pomagala. Novakov slučaj je naravnost tragičen, in zato naj vsa javnost izve, zakaj je stari mož poskusil končati svoje življenje.

V pismu, katero je zapustil Novak, je rečeno:

"Zadnji pozdrav na vse moje! Meni ni mogoče dalje živeti. Dela nimam že veliko časa, zaslužka ni, denarja ni, stanovanje je plačati. Kje vzeti?... Prosil sem mnogokrat v škofiji, naj mi dajo vsaj nekoliko katekizmov vezat, pa nisem bil uslišan. Prosil sem tajnika pri katoliški knjigovoznici; obljubljeno mi je bilo, pa zopet nisem ničesar dobil. Vse sami vežejo... V semenišču sem zaslužil poprej 200 fl. na leto. Ko so začeli duhovniki knjigoveze preganjati, bil sem prvi udarjen. Leta 1904 od oktobra do konca aprila 1905 sem zaslužil v semenišču 48 K. Ali naj od tega živim? Letos sem od oktobra do sedaj zaslužil 21 fl. Katoliška knjigovoznica pa je služila stotake. Ali jim je potreba? Ali nimajo dosti dohodkov? Naj bi postali rokodelci, ne pa svečniki! Ali bo to vedno trpelo? Ako bo to ostalo, ne hodi nobeden učit se rokodelstva... Da, vera peša. Kdo pa naj še kaj verjame, ko vidi, kako se godi po svetu. Rad sem delal kot obrtnik od l. 1871 do 1904. Zdaj pa za služim na teden 4 do 8 K. Kako morem živeti, se oblačiti, obrtnino in stanarino plačati! — Z Bogom, lakomni svet!"

Tako je pisal 61letni v delu osiveli mož v trenutku, predno si je hotel končati življenje. Novak je bil vedno pošten in marljiv knjigovez. Delal je skoro izključno za duhovnike, delal dobro in poceni. A duhovniki so iz gole lakomnosti ustanovili svojo katoliško knjigovoznico in naprej odjedli zaslužek svojemu zvestemu pristaši, ponižnemu staremu Novaku. —Taka je duhovska ljubezen v dejanju!

"Slov. Narod".

JAVNA ZAHVALA.

Čenjeni gosp. Dr. E. C. Collins
New York.

Naznanjam Vam, da so Vaša zdravila dobro uplivala na mojo bolezen, ker sedaj sem popolnoma zdrav in se dobro počutim, zato se Vam iskreno zahvaljujem. —

Uzrok, da Vam nisem mogel odpisati, je bil, ker sem šel delat v samotni kraj in sem bil preveč oddaljen od poste. —

Vas pozdravljam in se Vam še enkrat zahvaljujem za Vaša dobro zdravila. — Frank Zaverl
Box 24 Rhone, Pa.

POZOR!

POZOR!

VELIKI SKUPNI IZLET,

...DRUŠTEV...

"SLAVIJE" IN "SLOVENIJE"

BODE 26. AVUGUSTA T. L.
V ATLAS PARKU

na N.40. ulici, v bližini Češkega Narodnega pokopališča

Športne igre in keglanje na dobitke so na programu. — Slovenske in hrvaške pesmi donele bodoje na okolu toraj pevski zbori bodoje tudi tam.

Odbor je preskrbel ukrenil vse za svobodno zabavo izletnikov.

Vožnja: — Vzemi Halsted do Milwaukee ulice in od tam Elston do vrta ali pa Ashland in Western karo do Elston ulice in od tam do vrta.

Vstop 25c "all ticket."

ODBOR.

POROČNE SLIKE

izdeluje v najlepših pozicijah. Vsaka podoba je lepo in naravno zgotovljena. Vskovrstne družinske in društvene slike v poljubni velikosti za nizko ceno. Tudi povečuje manjše slike v naravno velikost

Wilre

The Reliable Photograph.

391—393 Blue Island Ave. vogal 14. Place. CHICAGO, ILL.

ESTABLISH 1883

PHONE CANAL 287

Slika predočuje zlato damsko uro (Gold filled.) JAMCI SE ZA 20 LET.

V naravni velikosti slike.

Kolesovje je najboljši ameriški izdelek —Elgin ali Waltham. **\$14.00**

Te vrste ura stane le

V obilo naročbo se priporoča vsem Slovincem in Hrvatom dobro znani

Jacob Stonich,

72 E. Madison St.
Chicago, Ill.

Slovinci pozor!

Ako potrebujete odeje, klobuke, srajce, kravate ali druge važne reči za možke — za delavnik ali praznik, tedaj se oglašite pri svojem rojaku, ker lahko govorite v materinščini.

Čistim stare obleke in izdelujem nove

po najnovjši modi in nizki ceni.

JURIJ MAMEK, 581 S. Centre Ave.
blizu 18. ulice Chicago, Ill.

Čemu pušiš od nevednih zobozdravnikov izdirati svoje, mogoče še popolnoma zdrave zobe? Pušiš jih zaliti s zlatom ali srebrom, kar ti za vselej dobro in po najnižji ceni napravi

Dr. B. K. Simonek
Zobozdravnik.

544 BLUE ISLAND AVE.
CHICAGO, ILL.

Telefon Morgan 433.

Pozor!

Pozor!

Slovinci.

"Salon" z MODERNIM KEGLJISČEM

Sveže pivo v sodčkih in luteljkah in druge raznovrstne naravne pijače — najboljše in najfinejše unijske smodke. Potniki dobe čedno prenočišče za nizko ceno. Postrežba točna in izborna.

Vsem Slovincem in drugim Slovanom se priporoča

Martin Potokar, 564 S. Centre Ave. Chicago, Ill.